کوومە هەڵبەس ٣
دەمتەقە
وەگەرد بایٚ
ڕێوار ئاودانان

دەمتەقە وەگەرد بایٚ

(گفتگو با باد)

کوومە هەڵبەس

دەمتەقە وەگەرد بایْ

(گفتگو با باد)

رێوار ئاودانان

چیا

ناسنامەیٚ پرتووک

ناو: دەمتەقە وەگەرد بایٚ

کوومەکوٚلە هەلٚبەس

وەکوردیی خوارین: پاڵەیی (پەهلٚەیی ـ فەیلی)، کەلٚهوڕی، لەکی

بڤەش: ڕێوار ئاودانان

بڵاوگە: چیا

یەکم چاپ: ٢٧٢٠ کوردی / ١٣٩٩ هەتاوی

وێراشت و چاپ نوو: ٢٧٢٣ کوردی / ١٤٠٢ هەتاوی

مشخصات کتاب

عنوان: گفتگو با باد

مجموعه شعر کوتاه دوزبانەی کُردی ـ فارسی

شاعر: ریوار آبدانان

انتشارات: چیا

چاپ نخست: ٢٧٢٠ کُردی / ١٣٩٩ خورشیدی

ویرایش و چاپ مجدد: ٢٧٢٣ کُردی / ١٤٠٢ خورشیدی

۱

ـ ئی درگا، وه کام کلیل چه‌کیا؟

ـ بیٚ‌کلیلی

* ◇ *

ـ با کدامین کلید، گشوده گشت این در؟

ـ بی‌کلیدی

۲

هزار ساڵیٚ تره‌ک...

ئه‌ۊ هیردڵه تووس بیٚ‌ناوه

منم!

* ◇ *

هزار سالِ بعد...

آن ذرّه‌ی غبارِ بی‌نام

من‌ام!

٣

ـ ها چه کەری پەژارە؟

ـ ئەژ بەرد دڵ، پەیکەرێ تاشم

*** ◊ ***

ـ چه می‌کنی تو ای اندوه؟

ـ تندیسی می‌تراشم، از سنگِ دل

۴

هشکەگڵاڵ

ڤەرەو دەریا دەرێ

تەنیا، بایێ!

*** ◊ ***

خُشک‌رود

رو به دریا می‌بَرَد

تنها، باد!

٥

سەوزک نییم

ڤەرچە بایٚ نەیٚڤەریٚکەم؟!

* ◇ *

سبز که نیستم

باد چرا مرا نمی‌بَرَد؟!

۶

دیر و نزیک،

نیمەکەیٚ نسار مۆنگە:

مەرگ

* ◇ *

دور و نزدیک،

نیمه‌ی همیشه در سایه‌ی ماه است:

مرگ

۷

دڵێک لەرزا

هەزار هەزار ئاسارە داجڕیا

لە تەزبێیەکەیٚ موولەق

* ◊ *

دلی لرزید

هزار هزار ستاره فرو افتاد

از تسبیحِ آسمان

۸

پایٚ ئەقڵت چقیا دە خەڕە

مەر دەس دڵ دراریٚکەت!

* ◊ *

پای عقل‌ات در گِل فرو ماند

مگر دستِ دل بیرون‌ات آورد!

٩

زەمدار و تەنیا

نە یەێ ساڵ، سەد ساڵ

نە یەێ کەس، یەێ گەل!

* ◇ *

زخمی و تنها

نه یک سال، صد سال

نه یک نفر، یک خلق!

١٠

سایەم، ئەفتاو نەیڤینێ

ئەفتاو، سایەم ــ

"م" چ دیڤار بەرزێکە!

* ◇ *

سایه‌ام، آفتاب نمی‌بیند

آفتاب، سایه‌ام را ــ

«من» چه دیوارِ بلندی‌ست!

١١

دۆ ئەسکەملی

دۆ نێیەیٚ گەرم و دۆ دڵ پڕاپڕ ئەژ بەۆش ــ

ڤە دەمتەقە، شێعر ڤەدی دێیایٚ

* ◊ *

دو صندلی

دو نگاهِ گرم و دو قلبِ آکنده از شادی ــ

با گفتگو، شعر زاده می‌شود

١٢

ـ ئەو برج بەرزە، وەچە تا ئەورەیل باڵا کردێیە؟

ـ وە باڵەیل ئشکیاێەیٚ هزاران خێیاڵ نامرایٚ.

* ◊ *

ـ آن بُرج بلند، چگونه تا ابرها قد کشیده؟

ـ با بال‌هایِ شکسته‌ی هزاران رؤیایِ ناکام.

١٣

ئەژ ئی کتاو... ڤر ئەڤ کتاو

شارڤەدەرن تاهەیٚ ــ

ئسکەندەر و چەنگیٚز و هیتلر!

* ◊ *

از این کتاب... به آن کتاب

تا ابد تبعیدی‌اند ــ

اسکندر و چنگیز و هیتلر!

١۴

"چارەنڤیس"ـیٚ نەیٚریٚم

بیٚجەژ، "سەرهات"ـمان!

* ◊ *

«سرنوشت»ی نداریم

جز، «سرگذشت»مان!

۱۵

هەم ئەڤ ئاسارەیٚ دیرەسەم

هەم ئی هیردڵە تووس نزیکە ــ

نە نزیکم و نە دیر!

* ◊ *

هم آن اخترِ دورم

هم این ذرّه غبارِ نزدیک ــ

نه نزدیکم و نه دور!

۱۶

"وەڵگەیل، وشەیل ڕووژانەمن

هەڵبەس پایٚارم ها لە ڕەگ و ڕیشە"

... وە وا وتم!

* ◊ *

«برگ‌ها، کلمات روزانه‌ی من‌اند

شعرِ ماندگارم اما در ریشه‌هاست»

... به باد گفتم!

١٧

ـ یەیش ئەژ دمایین سەنگەر:

خوەم دە وەراوەر خوەم!

ـ کێ سەرکەفتەێ مەیدانە؟

* ◇ *

ـ این‌هم از آخرین سنگر:

خودم در برابرِ خودم!

ـ پیروزِ میدان کیست؟

١٨

"تەنیایی"، گورگ دێرێ

وریا بە!

* ◇ *

«تنهایی»، گُرگ دارد

مواظب باش!

١٩

ـ بایێ! بەرەم تا ئەوپەڕ دنیا

ـ دەرم... ئەژ بەرگ بەردینت درا

* ◇ *

ـ ای باد! تا آن سرِ دنیا ببر مرا

ـ می‌بَرَم... از جامه‌ی سنگی‌ات بیرون بیا

٢٠

ژە تاسەم ئەونەیڕەسی...

ئەڵگەردیایەێ دەنگ دڵم لە دنیاکەت

تەنیا بێ‌دەنگییە

* ◇ *

اشتیاقم را درنمی‌یابی...

ترجمه‌ی آوایِ قلبم در جهان‌ات

تنها سکوت است

٢١

تا چنمەت

دی ڕەنگینەکەیٚ جاران نیید

ئەڕا؟!

* ◇ *

تا می‌چینم‌ات

دیگر آن زیبایِ همیشگی نیستی

چرا؟!

٢٢

تەنیا، ئەڤین تۆەنیٚ

هیرۆٚگلیف دەسەیلمان بخوەنیٚ!

* ◇ *

تنها، عشق می‌تواند

هیروگلیفِ دست‌هایمان را بخواند!

٢٣

ـ ئی کاخ ڕەنگین و گەپە، ملۆتێ چەو؟

ـ ئاهـ!... هەناسەێ سەرد کارکەرەیل.

* ◇ *

ـ این کاخِ زیبا و عظیم، ملاطش چیست؟

ـ آه!... آهِ سردِ کارگرها.

٢۴

ڕووژەل هەفتە ئژماری

ناو دنی ئەڵ مۆنگەل و

ساڵەل ئەژ کیست دچن!

* ◇ *

روزهای هفته را می‌شماری

نام بر ماه‌ها می‌گذاری و

سال‌ها از کفَت می‌روند!

٢٥

سۆرەگوڵ، دوونادوون کوم ئاوەختە؟!

* ◇ *

گُل‌سرخ، تناسخِ کدام آرزوست؟!

٢٦

ـ ڕووسەمی یا سۆراو؟

ـ چ فەرخێ کەرێ؟!... ڤڵاتێ خەڵتان ڤە خین بی

* ◇ *

ـ رستمی یا سهراب؟

ـ چه تفاوت دارد؟!... سرزمینی غرقه به خون شد

۲۷

هادەیٚ تەنیا پەپییەل

دەنگ پیانۆژەنین گوڵەل بژنەوِن!

*** ◊ ***

شاید تنها پروانه‌ها

نوای پیانوزدنِ گُل‌ها را بشنوند!

۲۸

گوڕگوەڕ بایٚەڕووە...

بڕیار دایٚەک بمینیٚ

پەڕە گیایٚ نازکیٚ

*** ◊ ***

غرّشِ باد و باران...

عزم کرده تا بماند

یک پَرِ نازکِ علف

٢٩

ئی سورەگوڵەیش کتاوێکە

ڤە وشەیلێ ئەژ بوو!

* ◊ *

این گُل‌سرخ هم کتابی‌ست

با واژه‌هایی از جنسِ بو!

٣٠

گوڵ سق، ڤهارمەق

سەرئێڤارە، پاییزم...

وەرزەلم چەنێ کوڵن!

* ◊ *

سپیده‌دم، بهارم است و

عصر، پاییزم...

فصل‌هایم چه کوتاه‌اند!

٣١

ده سەردەم ئمپراتووریی ئەسر

بژی بەرخوەدان زەردەخەنە!

* ◊ *

در عصرِ امپراطوریِ اشک

زنده‌باد مقاومتِ لبخند!

٣٢

کزەبایێ

لاوەلاوەو یا مووە

دە گووش دار؟

* ◊ *

نسیمِ خزان

لالایی‌ست یا مویه

در گوشِ درخت؟

۳۳

باڵنەیٚ بیچک

وە بیٚتاشا نیشت

داووڵ کەفت!

*** ◇ ***

پرندەی کوچک

بی واهمه و ترس نشست

مترسک افتاد!

۳۴

وەڕاس، کیٚ ئاڵایٚ وڵات بایٚ شەکەن؟!

*** ◇ ***

راستی، پرچمِ سرزمینِ باد را که به اهتزاز درآورد؟!

٣٥

بێدەنگی، تاریکی نییە

بێدەنگی، کاکێشۆنێ پڕ ئەژ ئاسارەل بێناوە!

* ◊ *

سکوت، تاریکی نیست

سکوت، کهکشانی پُر از ستاره‌هایِ بی‌نام است!

٣۶

کزەبا، چە نا بن گووش دارەل

ک ڕەنگ‌ڕییۆ ئەڵگەردیا؟!

* ◊ *

نسیمِ پاییزی، چه در گوشِ درختان پچ‌پچ کرد

که رنگِ چهره‌شان دگرگون شد؟!

٣٧

بایٚ، نامەیٚکە

هەرگز نەیٚڕەسێیە مزلٚ!

* ◇ *

باد، نامه‌ای‌ست

هرگز به مقصد نمی‌رسد!

٣٨

ـ ئەژ ناو گوورانییەل، کومۆ ڕەنگین‌ترینە؟

ـ بیٚدەنگی... هەنیٚ ڤە ئشق، تەماشایٚ دنیا کەری.

* ◇ *

ـ از میان ترانه‌ها، کدام یک زیباترین است؟

ـ سکوت... وقتی با عشق، به تماشایِ جهان نشسته‌ای.

٣٩

چۆ لە زوان یەکتر ئەوڕەسن

زەلان و بایۆ شەماڵ؟!

*** ◇ ***

زبانِ یکدیگر را چگونه می‌فهمند

باد جنوب و باد شُمال؟!

٤٠

ئەر بەرز و سەرئاسۆ بووم

تو ڤهارێک ئێقە دیری

ک هەمیشە تەڵوەنەم دە بەرف!

*** ◇ ***

اگر قلّه باشم و بلند

تو بهاری چنان دوری

که همیشه غرقه‌ام به برف!

۴۱

سەد ساڵ تەریک، گرێڤسی

یەیٚ گلیش، چرایٚ خەنسنیٚ بگریسن!

*** ◊ ***

صد سالِ تاریک، گریه کردی

یک بار هم، چراغِ خنده‌ای بیفروز!

۴۲

ئەریٚ ئەورەل، خەوەل زەمینن

یا ئاوەختەلیٚ

ک پەیتاپەیتا شێوە گوەڕنن؟!

*** ◊ ***

ابرها، خواب‌هایِ زمین‌اند آیا

یا آرزوهایش

که مدام تغییرِ چهره می‌دهند؟!

٤٣

زنەترین زۆن دنیا

هۆچ وشەیٚ نەیٚریٚ:

زۆن ئەسر و لەوەخەنە!

*** ◊ ***

زندەترین زبانِ دنیا

هیچ واژەای ندارد:

زبانِ اشک و لبخند!

٤٤

ئەوٚلایٚ دمایین ئاسارە، کیٚ ژییٚ؟

مەل ناهروو تەریکی یا دەلیایٚ بیٚلیٚوار بیٚدەنگی؟!

*** ◊ ***

فراسویِ آخرین ستاره، که می‌زید؟

پرنده‌ی اُنس‌ناپذیر و گریزانِ تاریکی یا دریایِ بی‌کرانه‌ی سکوت؟!

۴۵

مۆنگ چوارده...

ئای! ئەژ خەو ئەڵوارکیاینه

گوڵ بەرەفتاو؟!

* ◇ *

ماهِ تمام...

آه! از خواب پریده‌ای

گُل آفتابگردان؟!

۴۶

ڤەر مردەله

یا ڤەر زنەل

چراخ ئەڵگرسیایەێ ناو گوورسۆ؟!

* ◇ *

برای مُرده‌هاست

یا زنده‌ها

چراغِ افروخته در گورستان؟!

۴۷

چەم، ڕازانەیەکە

بەیتئەڵوەسەکەی، کانی

◊

رود، تک بیتِ زیبایی‌ست

سُراینده‌اش، چشمه

۴۸

ـ ئەژ کوم لا ئڵای بەختەڤەری؟

ـ ئەژ ئەو لای ک چەمەڕا نییەد.

◊

ـ از کدامین سمت برمی‌دَمَد خوشبختی؟

ـ از آن سمتی که انتظار نداری.

۴۹

مەرگ، خوەنن دما لاپەڕەیٚ کتاوێکە

تا دەس بکەرییە خوەنن کتاویٚ تر!

* ◇ *

مرگ، خواندنِ آخرین صفحەی کتابی‌ست

تا خواندنِ کتاب دیگری را بیاغازی!

۵۰

چە گۆوار کرد ئەڵ یەکمین تۆم

ک باڵا کرد ئەژ قیلی ڤەرەو ڕووژنا؟!

* ◇ *

چە الهام شد بە اولین بذر

کە قد کشید از ژرفنا بە سمتِ روشنا؟!

٥١

خۆنمەیٚ

بیٚ هۆچ کرٍ و نیسەنەیٚ،

بەیٚبوونیٚک ئسپیٚ

* ◊ *

می‌خوانم‌اش

بی هیچ خط و نوشته‌ای،

بابونه‌ای سفید

٥٢

ڤە چەن وشەیٚ رٍەنگ و بوو و درٍک

چ بۆەش نازاریٚکە گولٚ!

* ◊ *

با چند واژه‌ی رنگ و بو و خار

چه شاعرِ نازنینی‌ست گُل!

٥٣

پژک ئسپیٚ

م ئاهـ ئەڵنەکیٚشیایٚە، پڵمژیا ــ

دۆنیٚ بەرف بی!

* ◇ *

شکوفەی سفید

من آه نکشیده، پژمرد ــ

دانه برفی بود!

٥٤

ئەڵ پەل دارەکە

چەن زەردەبەیٚ، چەوەڕیٚین

باڵا بکەریٚ زاڕوویم

* ◇ *

بر شاخەی درخت

چند بهِ رسیدەی زرد، منتظرند

قد بکشد کودکی‌ام

۵۵

هەن قەتار بەسان

بایەگێژەیش دە ڤەراوەرۆ کپێ ـــ

گوڵەیل کۆستان

* ◇ *

هنگامِ صف‌آرایی

گردباد هم در برابرشان آرام می‌گیرد ـــ

گُل‌های کوهستان

۵۶

بەیداخ خین ئەڵدایە

نە گەرد ئاسمۆ چنە دێ، نە زەمی

تەێل دڕکدار

* ◇ *

پرچمِ خون افراشته

نه با آسمان حرف می‌زند، نه زمین

سیمِ خاردار

٥٧

چەن بەڵگ دار، ڤە هناسەیٚ سەردم ڕزیا؟!

چەن گول گەنم، ڤە زەردەخەنەم جیک دا؟!

* ◊ *

چند برگِ درخت، با آهِ سردم فرو ریخت؟!

چند خوشه گندم، با نوش‌خندم جوانه زد؟!

٥٨

ناهەڵمۆنە شێڤیا

بیٚدەنگییەکەیٚ هەوـ تلیٚ:

پەپی سۆرەیٚ نیشت

* ◊ *

ناگهان برهم خورد

سکوتِ صخره‌ای بزرگ:

پروانه‌ی سُرخی نشست

۵۹

دڵێ ئشکیا؛

بایێ ئەڵکرد و

ئاسارە جڕیا

* ◊ *

دلی شکست؛

باد وزیدن گرفت و

ستاره درگذشت

۶۰

ئەوڕەسیم ک نەێزۆنم؛

ئێمکە نزیک‌تر بیمە ڤەت

فرەزۆنایێ گەپ

* ◊ *

دریافتم نمی‌دانم؛

اکنون به تو نزدیک‌تر شده‌ام

فرزانه‌ی بزرگ

٦١

ناو یە "ڤیٚ" و ئەڤەیٚتریش "ڤارۆ"

ناوت چەو "ڤیٚیەکەیٚ قاو شوورڕکردەیٚ ژیٚر ڤارۆ"؟

* ◇ *

نام این «بید» و آن دیگری «باران»

چیست نامات «بیدِ گیسو فروهشتەی زیرِ باران»؟

٦٢

جایٚ تر منەی نەکە؛

ئەر دە ناخ دڵت نەدینەیٚ

ئەوَدی نیٚیەو دەیٚ

* ◇ *

نگرد جایِ دیگری را؛

درون قلبِ خود ندیدی‌اش اگر

پیدا نمی‌شود دیگر

٦٣

ئاواختەل

وەچە ڕێ کەرنەو دی

دە تەریکی؟!

* ◇ *

آرزوها

راه را چگونه می‌یابند

در تاریکا؟!

٦٤

یەکڵەدارێ، پا دایە گەز دە وەراوەر تووفان

دارسانێ، مل خوەێ چەمانێیە ئەڕا تەوەر!

* ◇ *

تک‌درختی، ایستاده در مقابلِ توفان

جنگلی، خم نموده گردن‌اش برابرِ تبر!

٦٥

گرمەیٚ توووپ و تانک...

هەلوورکیٚ لە چوو ئەرخەوان تەڕ

ئێرنگە تەرم سوور یەیٚ کوورپە

* ◇ *

صدای توپ و تانک...

گهواره‌ای از چوب ارغوانِ تازه

اکنون تابوت سُرخِ یک نوزاد

٦٦

هزار ڕەنگ و

یەیٚ ناو:

بەڵگەل پایزی

* ◇ *

هزار رنگ و

یک نام:

برگ‌های پاییزی

۶۷

خین هزار دار

ڕشیاێه ده لار یەیٚ پەڕە قاقەز

*** ◇ ***

خونِ هزار درخت

ریخته در تنِ یک برگ کاغذ

۶۸

پاییز پڵە...

قیلتر ئەژ دەروەنەیل بیٚبن

پەژارەیٚ کووچبار

*** ◇ ***

بارانِ پاییزی...

ژرفتر از درّههای بیانتها

اندوهِ کوچ

٦٩

شەو بەرفین...

هوچ ڕێوارێ دیار نییە

بێجەژ من و موٚنگ

* ◊ *

شبِ برفی...

هیچ رهگذری پیدا نیست

جز من و ماه

٧٠

دمایْ ڤارۆ

بووخوەش ئەزبووە کویی ــ

ئەی! زاڕوویيم گل‌ئاورد

* ◊ *

پس از باران

عطرِ خوشِ آویشنِ کوهی ــ

آه! کودکی‌ام بازگشت

٧١

لیلەیٚ گورگ:

تەنیا مۆنگ دیارەو

تەنیایی

* ◊ *

زوزەی گُرگ:

تنها ماه به دیده می‌آید و

تنهایی

٧٢

ئەیٚ بایٚ!

دەس ئەڵگر ئەژ پەڕەیٚ گوڵ

بەردیٚ ژە جاکەیٚ ئەڵکەن

* ◊ *

ای باد!

از برگ گُل دست بردار

سنگی ز جای برکَن

٧٣

مەلیچک زەردەیٚ

باڵ گریٚ، نیشیٚ ئەڵسەر دڵم

پەژارەیٚ

* ◇ *

گنجشکی زرد

می‌پرد، می‌نشیند روی دلم

اندوهی

٧٤

ڕێی دیریٚ...

ڤە سەر خوەیٚ ڕامۆ دنیٚ

ڕەنج

* ◇ *

راهی دور...

صبورانه یادمان می‌دهد

رنج

۷۵

هەر تاڵ میی ئسپێ

کرێ ئەژ ڕۆمان نەنیسیایەێ ــ

نەنک!

* ◇ *

هر تار مویِ سپید

خطی از رُمانِ نانوشته‌ای ــ

مادربزرگ!

۷۶

ئەژ گاڵەگاڵ

پەنا ئاوردمەو هەڵبەس ــ

ئەژ خوەم ڤە کوو پەنا بەرم؟

* ◇ *

از هیاهو

پناه آورده‌ام به شعر ــ

از خود به کجا پناه جویم؟

۷۷

دەنگ سەیرە...

ئاخ! ئەگەر چیایێک بیاتام ئەڵ ڤەراوەریێ

منیش دچڕیم

* ◇ *

آوازِ سُهره...

آه! اگر کوهی بودم مقابل‌اش

من هم می‌خواندم

۷۸

لێڵەیێ پایزە...

دە ئی سەردەم بیێ زەردەخەنە

ئەڵکەفتێکە مۆنگ یەکشەڤە

* ◇ *

شامگاهِ پاییزی...

در این دورانِ بی‌لبخند

فرصت مغتنمی‌ست ماهِ نو

٧٩

ڤیرمانیٚ دیر...

ئاخریٚ سۆرەگوڵەڵ کردەو دی

پەرپریک ئەژ ناو تەم

* ◊ *

خاطرەای دور...

گُل‌سرخ‌ها را عاقبت پیدا کرد

پروانه از درون مِه

٨٠

تا مۆنگ نەچیمە؛

دڵنیام ئەمان ک دەورەیش

"تەنیایی" سەنگیٚ قورسە

* ◊ *

تا ماه نرفته‌ام؛

اما یقین دارم که آنجا هم

سنگین است وزنِ «تنهایی»

٨١

گژەگژ بایۆ...

چەن بەڵگ زەرد و سۆر ئاوردێیەق

ڤیرمۆنیۆ دیر!

* ◇ *

هوهویِ باد...

چند برگِ زرد و سرخ آورده و

خاطره‌ای دور!

٨٢

گوڵ کەڵمەس!

نەێڤەشی ک پایزەل

ئەزرەتمەن چەی؟

* ◇ *

گُل حسرت!

نمی‌گویی که پاییزها

در حسرت چه‌ای؟

٨٣

ئەڵ دەفتەرڤێنەیٚ زاروو

هاڵێم فڕووکە و تانک و تفەنگ ــ

شەڕیٚ ترەک هە ئەڵ ڕیٚ

* ◊ *

بر دفتر نقّاشیِ کودک

هنوز هواپیما و تانک و تفنگ ــ

جنگِ دیگری در راه است

٨۴

خاکەلێوە...

تەنیا قەپیٚ بەرف مەنێیە

ئەژەو هەمکە سەختییە

* ◊ *

اوایلِ بهار...

تنها مُشتی برف مانده

از آن‌همه دشواری

۸۵

شەوەکینێ بێ بایێ

کەفتێیە لەرە، لار ئسپێدار

دمایێ کووچ پەلەوەرەیل

* ◊ *

صبحی بدون باد

به لرزه افتاده، تنِ سپیدار

بعدِ کوچِ پرنده‌ها

۸۶

کەمەرـ دەنگ‌کەرە...

هیلەهیل مهۆنێ ئسپێ

ڤە پرتاف دێیایێ

* ◊ *

کوهِ آوازبرگردان...

شیهەی پیاپیِ مادیانی سپید

به تاخت می‌آید

٨٧

تەنیا گرێ بی

هەنێ سەردەباێ ئەڵکرد:

گرد ئەڤ سەرهاتە

* ◊ *

لحظه‌ای بود تنها

وقتی بادِ خزانی وزید:

همه‌ی آن ماجرا

٨٨

چەن چراێ ترەک، گرەک بگریسنم

تا بوینم "وژ" دە تاریکستان "خوەم"؟

* ◊ *

چند چراغِ دیگر می‌بایدم افروخت

تا ببینم «خویشتن» را به تاریکستانِ «خویش»؟

٨٩

یەکڵە ئەناریٚ

ئەڵ ژێر هرِشت پایزەیٚ ــ

دڵ تەنیایٚ کێیە؟

* ◇ *

تک اناری

زیرِ یک رگبارِ پاییزی ــ

دلِ تنهایِ کیست؟

٩٠

دنیایٚ چووڵهووڵ...

هەرلا دچم، عەترت ها دەوره

ئاخ! گوڵە نادیارەکە

* ◇ *

جهانِ خالی‌ازهرچیز...

هر سو می‌روم، عطرت آنجا

آه! گُلِ ناپیدا

٩١

دیمەن دڵفرێڤێ...

ئەێ چەم، نەڤووس ڤە فێرێ

ک مری!

*** ◇ ***

منظره‌ای بس دلفریب...

به تماشای آن بازنایست، ای رود

خواهی مُرد!

٩٢

تریسکەێ ئاسارەێ؛

ڕووشن کەرێ ئێمکەم

یاد فره دیرێ

*** ◇ ***

سوسویِ ستاره‌ای؛

روشنایی می‌بخشد به اکنونم

خاطره‌ای بس دور

٩٣

ـ ئێڤەیش ک نەڤن، بێ‌ناو ئەڵکەرێمن.

بایەل ڤتن

* ◊ *

ـ شما هم که نباشید، بی‌نام می‌وزیم.

بادها گفتند

٩۴

پرسەێ دۆتڵە؛

گژکەل زەردەخەنەێ کەفتنە

بەۆیله پەڕوویینه

* ◊ *

مراسم عزایِ دخترک؛

دکمه‌هایِ لبخندش افتاده‌اند

عروسک پارچه‌ای

٩٥

فێر کە...!

دمایۆ مەرگم، شکووفەیۆ

ئەڵسەر ڕیۆ

* ◊ *

نگاه کُن...!

بعدِ مرگم، یک شکوفه

بر سر راه

٩٦

بایەڕووە کپیا...

کلک سەرکەفتن بلۆق کردنە

دۆ گول گیایۆ بتەۆ

* ◊ *

توفان از نَفَس افتاد...

انگشتِ پیروزی بلند کرده‌اند

دو شاخه علفِ استوار

٩٧

کێ دمايين قسە کەرێ

دە وتووێژەکەێ ناون من و خوەم؟!

*** ◊ ***

آخرين حرف را چه کسی خواهد زد

در گفتگویِ میان من و خودم؟!

٩٨

دما، خەم

نووایش تەم ـــ

تەنیا دڵم ددی!

*** ◊ ***

پشت سر، اندوه

پیش رو هم مِه ـــ

تنها دلم می‌دید!

٩٩

ـ گومبییەکەم هە کوورا؟!

ـ دەورە ک ئاگربەرەکەل، گیرسانە هەر شەش لا

* ◇ *

ـ گمشده‌ام کجاست؟!

ـ آنجا که شبتاب‌ها، افروخته‌اند هر شش جهت را

١٠٠

وێنەکێش کارامە

زەردەخەنەیٚ گەل ڤەیٚ نەکێشیا

دەس ئەڵنا ڤە گرێڤە!

* ◇ *

نقّاشِ زبردست

لبخنده‌ی خلق را نتوانست کشید

گریه آغازید!

١٠١

هس...!

ئەڵ ڕزگ دماین ئی هایکۆوە خەوسێیە

شاپەریکێ

* ◊ *

هیس...!

بر سطرِ آخرِ این هایکو خوابیده

شاپرکی

١٠٢

هێروو ئەرخەڤانی...

تا ناخ گیۆنم ژێرڕوو کردم، نەڤی

هیچ، بێجەژ "ئاهـ!"

* ◊ *

خطمیِ ارغوانی...

تا عمق جانِ خود، کاویدم و نبود

هیچ، بەجز «آه!»

١٠٣

ڕووسەم نهاتگرتە!

ڤڵگ پلکیاێە دە خین سۆراو

چەو ئسپەنیارەکەێ تنە

* ◇ *

رستمِ شوربخت!

پهلویِ غلتیده در خونِ سهراب

چشمِ اسفندیارِ توست

١٠۴

دنیاێ ئاڵووز...

یە هەێ ئەو خێیاڵ ڕەنگینەسەو

دە ماڵزاروو دیمەێ؟!

* ◇ *

جهانِ آشوب‌زده...

این همان رؤیایِ زیباست

در زهدان دیدم‌اش؟!

١٠٥

ـ هۆهۆ کزەبایٚ، وەگەرد ئی هەمکە ڕەنگ پایزە چە کەری؟

ـ تابلٚەو "تەنیاییەکەیٚ گەپ" کێشم.

* ◊ *

ـ آهای بادِ خزان، با این‌همه رنگِ پاییزی چه می‌کنی؟

ـ تابلویِ «تنهاییِ بزرگ» را می‌کشم.

١٠٦

ئەر ئشق، کەشتیڤانە

کەشتیی تووفانەکەیٚ خوەت بوو

* ◊ *

اگر عشق، ناخُداست

کشتیِ توفانِ خویش باش

١٠٧

ـ کووه مەچین، ڤەی تەوره بێ ئاگر و چرا؟!

ـ دورتر ئەژ وژ... ماڵەکەێ دووس... نادیارا.

*** ◇ ***

ـ به کجا می‌روی، اینچنین بدون آتش و چراغ؟!

ـ دورتر از خویش... خانه‌ی دوست... به ناکجا.

١٠٨

ستار، ناو ڤڵاتێکه

ڤەڵاێ خاس و خراو

*** ◇ ***

آرامش، نامِ سرزمینی‌ست

فراسویِ نیک و بد

۱۰۹

ـ ئەو ساووڵ سامدارە کێیە؟

ـ سای̆ من بی̆خوەم.

* ◊ *

ـ آن شبحِ سهمناک، کیست؟

ـ سایەی منِ بی‌خویش.

۱۱۰

گوورەمێی دەسچنی̆

ئەژ دای̆اپیرەی̆ فرووشیاری̆ سینم ــ

ئەڵ بەنەلەی̆، چەنی̆ ئەسر؟

* ◊ *

جورابی دست‌باف

از پیرزنی فروشنده می‌خرم ــ

بر نخ‌هاش، چند قطره اشک؟

١١١

ئاخ! گوڵدەمەل...

ک بایْ دەس کردە هووفە، زۆنسم

ئەڤەیْ گرەک

*** ◊ ***

آه! شکوفه‌ها...

تا باد هوهو آغازید، دانستم

هرآنچه می‌بایست

١١٢

حەح! چ گەپە

ئەو "هوچ"ـە، ک دنیا

ئەژەیْ سازیا

*** ◊ ***

وه! چه عظیم است

آن «هیچ»، که عالَم

از آن ساخته شد

١١٣

بار کردن

بەڵگ و پەلەڤەرەل، ئەژی ڤەرزە

بایٚ مەنیٚیە... تەنیا بایٚ

* ◊ *

کوچیدند

برگ‌ها و پرنده‌ها، از این فصل

باد مانده... تنها باد

١١۴

گووشم ڤە پلوور؛

ها بلوورەکەیٚ مەژەنیٚ ئیسە

دووارە ڤاران

* ◊ *

گوشم به ناودان؛

دارد نی‌لبکش را می‌نوازد اکنون

دوباره باران

١١٥

ئاگادارم کە

ئەژ هەڤاڵەل دە ژێر خاک خەویایە،

سورەگوڵەکە!

* ◇ *

خبرم کُن

از رفقایِ به زیرِ خاک خُفته

ای گُل‌سرخ!

١١۶

شوورشێ هە ئەڵ ڕێ:

دخوازێ بووە ئەور تەڕێ

کەنیلک

* ◇ *

انقلابی در راه است:

می‌خواهد ابرِ باران‌زایی شود

چشمه‌ی کوچک

١١٧

ڤەرچە پەژارەل

پایزەل گوڵ کەرن؟!

* ◇ *

چرا غم‌ها

پاییزها شکوفه می‌کنند؟!

١١٨

ـ "بیٚ بەرف، نەژناسیمەت!"

ڤتمە کەۆرکۆ

* ◇ *

ـ «بی برف، نشناختمات!»

گفتم به کبیرکوه

١١٩

پشمەیٚ لاسار؛

ئەڵ کووڵەکەیٚ کووشک دێرین

تلیشیٚ تر!

*** ◇ ***

عطسەی دیکتاتور؛

بر ستونِ قصرِ قدیمی

شکافی دیگر!

١٢٠

یەکڵەداریٚ

خەمبار ئەژ دیریی ڤارۆ

تابووت خوەیە!

*** ◇ ***

تک‌درختی

غمگین از دوریِ باران

تابوتِ خویش است!

۱۲۱

شاپەریک!

بنیشنەم ئەڵسەر باڵت و بەرەم

تا ڕووژنای

* ◇ *

شاپرک!

بر بال خود بنشان مرا، ببر

تا روشنایی

۱۲۲

دما پرتەیٚ چرا...

هاڵیٚ ڕیٚیەکەم ڕووشن کەریٚ

ڤیریٚ

* ◇ *

پت‌پتِ آخرِ چراغ...

هنوز راهم را روشن می‌کند

یادش

١٢٣

مۆنگەکە!

نەچی ئەو نوواتر هۆ! ــ

پەڵنگێ کوڵ گرتێیە

* ◊ *

ای ماه!

جلوتر نروی ها! ــ

پلنگی کمین کرده

١٢٤

تا بەرف ئاکوو

ڤە دڵەو مێیا بچین

پا چ کارەو؟!

* ◊ *

تا برفِ قلّه

باید که با دل رفت

پا چەکاره است؟!

١٢٥

شیپەیٚ کاڵە

دا ئەودەر ئەژ ناو تەم ــ

ڤیرمۆنیٚ دیر

*** ◊ ***

شیههەی اسبِ سیاه

از درون مِه بیرون زد ــ

خاطرەای دور

١٢٦

کەیٚ کپیٚ

ئی بایە ک دەریٚکەم ئگەرد خوەیٚ

ڤەرز ڤە ڤەرز؟

*** ◊ ***

چه وقت آرام می‌گیرد

این بادی که با خود می‌بَرَد مرا

فصل به فصل؟

١٢٧

"تەنیایی"ـیم

نیمەچڵنگ نییە تاهەیٚ ـ

گڵگلیش مۆنگ پڕە

* ◇ *

«تنهایی»ام

همواره ناقص نیست ـ

گهگاه هم ماهِ کامل است

١٢٨

بەرزەهەوایلە؛

ئەر بایٚ کەمیٚ تن‌تر ئەڵکردا

دڕەسەنەم ڤە مانگ

* ◇ *

بادبادک نخی؛

اگر کمی تندتر می‌وزید باد

مرا به ماه می‌رساند

١٢٩

تەڤەرێ

ڤە زەڤەرد ئەڵ دارێ دا ــ

ماچ یەهوودا

* ◊ *

تبری

بر درختی زد محکم ــ

بوسەی یهودا

١٣٠

هارەێ گڵاڵ:

ڕێڤارەل ڕێگەێ دیر

پا ئەڵگرن!

* ◊ *

غریوِ رود:

مسافرانِ راه دور

بشتابید!

١٣١

ـ کام وەرزا زووردارترە؟

ـ پەژارە!

* ◊ *

ـ کدام ورزا، پُرزورتر است؟

ـ اندوه!

١٣٢

بڵێزەیٚ ئەڵەو دیرە

دە ژێر ڤارۆ، سەیٚلیٚ کەرم

چەنە دڵگەرمییٚ

* ◊ *

شعله‌ای در دوردست

زیر باران، نگاهش می‌کنم

به‌قدرِ دلگرمی‌ای

١٣٣

کووچ پایزه...

خەمبارترین پاشمەنە

ئەنار زەمدارێ

* ◇ *

کوچِ پاییزی...

غمگین‌ترین بازمانده

اناری زخمی

١٣٤

ـ ئڕا وا هشک دە خوونە؟!

ـ لە وڵات ئاوەختەیل ئیمە وێیەرد.

* ◇ *

ـ چرا باد آغشته به خون است؟!

ـ از سرزمین آرزوهایِ ما گذشت.

١٣٥

دونیا، دڵ گەپێکە

هەر یەک ئەژ ئێمە، ڕپەیٚ

* ◊ *

دلِ عظیمی‌ست، جهان

هر یک از ما، تپشی

١٣۶

هەرچیٚ ئەژ "م" دیرتر کەفم،

ڤە "خوەم" نزیک‌ترم!

* ◊ *

هرچه دورتر می‌شوم از «من»،

به «خود» نزدیک‌ترم!

١٣٧

بڵاچەیٚ...

خوەم گرٍیٚ کردمەڤ دی

دە بن تەریکی

* ◇ *

آذرخشی...

خود را دَمی پیدا نمودم

در عمقِ تاریکی

١٣٨

ژین، پرتووکێکە

ڤە پیٚنڤیس رٍەنج دنیسیٚ

* ◇ *

زندگی، کتابی‌ست

با قلمِ رنج نوشته می‌شود

١٣٩

دنیا، بیٚ عەتر:

نە یایٚ دیٚیایٚ و

نە بایٚ

* ◊ *

جهان، بی‌عطر:

نه خاطره می‌آید و

نه باد

١۴٠

ئەڵ بەرزیی تەنیایی؛

ئیٚمکە گەردوون کوو بییە

دەی "ئاهـ"ـمە

* ◊ *

بر بلندایِ تنهایی؛

جمع است کنون عالَم

در این «آه»ام

١٤١

خوڕەیٚ چەم

پاشمەنەیٚ پەژارەیٚ ئەوِرە

یا تاسەیٚ دەریاو؟

* ◇ *

غریوِ رود

باقی‌ماندەی اندوهِ ابر است

یا شوقِ دریاست؟

١٤٢

ـ ناو چوولٚ‌ترین لاکیچە چەو؟

ـ ڤلاٚت گەپ بیٚ‌دەنگی!

* ◇ *

ـ نامِ خلوت‌ترین پس‌کوچە چیست؟

ـ سرزمینِ پهناورِ سکوت!

١٤٣

لەفاوێک خاپوورکەر...

ئەڵ پەلوپوو ئشکیایەێ دار سێفەکە

گوڵدەمەل، تەڕوتازە!

* ◇ *

سیلابی ویرانگر...

بر شاخسارِ شکستەی درختِ سیب

شکوفەها، تر و تازە!

١٤٤

ئەڵەق ئاسوو دیرە

نە ئەورێ دیارە دەێ، نە مۆنگ ـــ

ئای! ئەسر و لەقەخەنەێ زیتر

* ◇ *

در آن افقِ دور

نە ابری پیداست دیگر، نە ماە ـــ

آە! اشک و لبخندِ گذشتەها

١۴۵

سووسەن گوڵێ

دەس دەرم و ئای! نەیچنمەێ

عەترەکەێ، زەردەخەنەێک

* ◇ *

گُل سوسنی

دست می‌بَرَم و آه! نمی‌چینم‌اش

عطرش، لبخندی

١۴۶

بەرف ئەڵسەر بەرف

بێدەنگی ئەڵدم بێدەنگی ــ

ئەرێ هایمنە کوورا؟!

* ◇ *

برف روی برف

سکوت پشتِ سکوت ــ

کجا هستیم؟!

١۴٧

ـ بێ مانگ، شەو چ پەژارەیێ بێبنێکە!

ـ ئەرێ... هەر زام "تەنیایی"، دارسان چڕێکە.

* ◊ *

ـ بی ماه، شب چه بی‌انتها اندوهی‌ست!

ـ آری... هر زخمِ «تنهایی»، جنگلِ انبوهی‌ست.

١۴٨

ـ پەژارەیێ جەهان ئەژ کوو دەس‌ئەڵنا؟

ـ ئووره ک خین سورەگوڵ ڕژیا.

* ◊ *

ـ اندوهِ جهان از کجا آغاز گردید؟

ـ آنجا که خونِ گُل‌سرخ ریخت.

١۴٩

ئەڤی ئافرێنەر و

ئێمە باڵڤەسەیٚ ئازاد ئەڤ:

کات

* ◇ *

او آفریننده و

ما کَت‌بستەی آزادِ وی:

زمان

١۵٠

کزەیٚ ڤا دیم

هەنیٚ ها دگواریا ئەژ

دەرڤەن ئەرخەڤان

* ◇ *

نغمەی باد را دیدم

وقتی عبور می‌کرد از

درّەی ارغوان‌ها

١٥١

دووڵ مینڕێژ...

مل ڕێیەکەێ هەل کەرێ

بایێ شەماڵ

◊

درّەی مینها...

راهِ خود کج می‌کند

باد شُمال

١٥٢

کەژێ تەماوی...

ئگەرد دەسەیێ قازقوڵنگەل

باڵەو گرێ "ئاهـ!"

◊

کوهی مەآلود...

همراه دستەی دُرناها

پَر می‌گیرد «آه!»

١٥٣

پەپیەکە چی

مەنێیە، دە بووخوەش مێخەکەلە

هاڵیٚ نەرمیی باڵیٚ

* ◊ *

پروانه رفت

مانده، در عطرِ میخک‌ها

هنوز نرمیِ بال‌اش

١٥۴

پیرەدار

تاق و تەنیا، دە لیٚڤار کەن قیلیٚ ــ

بایٚ دما همرازیٚیە

* ◊ *

درختِ پیر

تک‌وتنها، بر لبه‌ی پرتگاهی ژرف ـ

آخرین همدم‌اش باد است

۱۵۵

ئەڤگرتن ڕفت ڤهار؛

ئەژ هزار پەلەڕێی بریقەکەر

چڕێکەم بنار

* ◇ *

بندآمدنِ رگبارِ بهاری؛

از هزار کورەراهِ تابناک

صدایم می‌زنند کوه

۱۵۶

کووکووکەرە و کڤ

ڕی‌ڤەڕی یەکتر: کوو، کوو... کوو، کوو

ئەژ یەک چە دپرسن؟!

* ◇ *

کوه و کوکو

روبەروی هم: کو، کو... کو، کو

از هم چه می‌پرسند؟!

١٥٧

خێیاڵێک مناڵ،

دەی سەردەم شلووقە

دەسیٚ ڤەرد نەێم

* ◇ *

رؤیایی خُردسال،

رها نمی‌کنم دستاش

در این دورانِ شلوغ

١٥٨

"شەو"، سایٚ کێیە؟!

* ◇ *

«شب»، سایەی کیست؟!

۱۵۹

ـ کەلەوایٚ گوڵوشکن ئەڕا نات؟!

ـ ئازیەتبار باڵنەیل کووچەرن هێمان، دارسان و ئاسمان.

* ◇ *

ـ چرا بادِ شکوفانندەی گُل‌ها نیامد؟!

ـ سوگوارِ پرندەهایِ مهاجرند، جنگل و آسمان هنوز.

۱۶۰

ئەژ هێرش دژمن

پەنا بەرمەڤ سەنگەرــ

ئەژ خوەم ڤە کوورا؟

* ◇ *

از هجوم دشمن

پناه به سنگر ببرم ــ

از خود به کجا؟

١٦١

شاپەریکێ زامدار...

تاریکەشەو دڵخوەش دچم

تا ڕووژنای، ئەڵس‌بڕم

◊

شاپرکی زخمی...

شادمانه می‌روم شبِ تاریک

تا روشنایی، افتان‌وخیزان

١٦٢

ئەڵ دما پێچ ئاهەڕا

مردنیش ڤە هناسەبڕکێ مەنە جا

ئەژ کاروان گەریلا

◊

بر پیچِ آخرِ کوره‌راه

مرگ هم نَفَس‌زنان جا ماند

از قافله‌ی گریلا

١۶٣

ئەژ جاسووسەیٚ تفەنگ

گوت کردنە ئەڵ بنار قەندیل،

سەربازەل شەکەت

* ◊ *

از مگسکِ تفنگ

به بلندایِ کوهِ قندیل خیره گشته‌اند،

سربازهایِ خسته

١۶۴

ئگەرد شنۆ ئەڵسن

گژ و گیایلیٚ ک چەمیاوین

دە ژێر چەکمەیٚ سەرباز

* ◊ *

با نسیم برمی‌خیزند

علف‌هایی که خمیده بودند

زیرِ چکمه‌ی سرباز

١٦٥

تاکەگلێ مۆنگ

ملەتەتکی کەرێ ئەژ ناو تەم ــ

پەڕ تیلەڕێیەکە، مینڕێژ

* ◊ *

گهگاهی ماه

سرک‌کِشان از میان مِه به تماشا ــ

مین‌ها، کنارِ باریکه‌راه

١٦٦

کڕکەڕ زەنجیر تانک ــ

مردەیلیش دە بن خاک

خەوەژی بینە!

* ◊ *

صدای شنیِ تانک ــ

مُرده‌ها هم در قعرِ خاک

بی‌خواب گشته‌اند!

١٦٧

مێیا چەن ساڵ بڤارێ

تا بوو باروەت ئەژەێ بسڕێ

ڕووژهەڵات ناوڕاس؟

* ◊ *

چند سال باید ببارد

تا بویِ باروت‌اش پاک شود

خاورمیانه؟

١٦٨

قازقوڵنگەل

کل دوون ئەژ ئاسمۆن بەندیخانە

ئگەرد هناسەێ سەرد دیلێ

* ◊ *

دُرناها

از آسمانِ زندان می‌گذرند

همراه آهِ سردِ یک اسیر

١٦٩

بایٚ: "ئی هەمکە ڕەنگ پایزە، تاوانەل منن؟"

بەڵگ: "نە!... بیٚتاوانیی منن."

* ◇ *

باد: «این‌همه رنگ‌هایِ پاییزی، گناهانِ من‌اند؟»

برگ: «نه!... بی‌گناهیِ من‌اند.»

١٧٠

هەن پایزەپڵە؛

کیٚ ڤە گیا مزگانا دا

ک نووڤهارە؟!

* ◇ *

موسمِ باران پاییزی؛

چه کسی مژده داد علف را

که نوبهار است؟!

١٧١

ـ ماڵەکەی "هەرمان" هەکوو؟

ـ گڕێ هەناس ئازاد

* ◊ *

ـ خانەی «جاودانگی» کجاست؟

ـ یک‌دَم نَفَسِ آزاد

١٧٢

وتن "نە!" و

لە خوێن خوەیان گەوزە کردن ـــ

تا ئەوین، هەرایەر بوو

* ◊ *

گفتند «نه!» و

در خونِ خویش غلتیدند ـــ

تا عشق، همیشگی باشد

١٧٣

ـ کێ ئەوڕەسییە ئەژ دەرد دەوران؟

ـ دەردەدارێ ک نەڤای ژە دەرد و داخان.

* ◇ *

ـ دردِ زمانه را که دریافت؟

ـ دردمندی که گریزان نشد از درد و غم‌ها.

١٧٤

هەر گل ک ئەژ نوو بنیا دنم

ئەوْدمایێ خوەم کەلاوەیێ هێلم ئەژ خوەم؛

تەنیا زەردەوا ئەوڕەسێ ئەژەم

* ◇ *

هر بار که می‌آغازم از نو

در قفایِ خود ویرانه‌ای به جا می‌نهم از خویش؛

تنها بادِ پاییزی حرفِ مرا می‌فهمد

١٧٥

بایێ ڤت:

ئەرێ ئەژ تاو خوەم

بڤامە کوورا؟!

* ◊ *

باد گفت:

از دستِ خود آیا

گریزم به کجا؟!

١٧٦

جەنگێ ها دە ڕێ...

بزەخەنەێ دو سەرکوومار

مزگۆنا دا!

* ◊ *

جنگی در راه...

نیشخندِ دو رئیس‌جمهور

نوید داد!

١٧٧

بۆیش دڵپەرێشان

پەژارەیٚ گەل، وەیٚ ئەڵنەوەسیا

گشت وشەیلەیٚ بینە واران

* ◇ *

شاعرِ آشفته‌دل

اندوهِ خلق را نتوانست سرود

واژه‌هایش همه بارانی شد

١٧٨

ـ لف کاکەشانەیل کێیە؟

ـ خێیاڵ بەیٚت‌ئەلٚوەس

* ◇ *

ـ همزادِ کهکشان‌ها کیست؟

ـ رؤیایِ شاعر

١٧٩

ڤت "ئێره پەرتەخ خێیاڵە" بەرد

بایٚ ڤە چەق پرتەننیٚ، ئەژەیٚ وێیەرد

* ◇ *

گفت «اینجا نهایتِ رؤیاست» سنگ

باد، در یک چشم بەهمزدن درنَوَردیدش

١٨٠

ـ پەرێشان بکەرم زڵف پەژارەت؟

ـ دوویيە بەردیٚ، بایٚ!

* ◇ *

ـ پریشان کُنم زلفِ غمات را؟

ـ سنگ خواهی شد، باد!

١٨١

ـ ڤهار کێیه؟

ـ ئەڤەیٚ ک نەتە، چی

*** ◇ ***

ـ کیست بهار؟

ـ همان که نامده، رفت

١٨٢

بەڵگ دەم با!

گەوراترین پێشهات ئەژ یەو دما

خشپەیٚ ژێر پا

*** ◇ ***

برگِ دستخوشِ باد!

بزرگ‌ترین حادثه زین پس

خش‌خشِ زیرِ پا

۱۸۳

هاڵێم ڤە منەی گوڵێ گرێڤم

ک بایێ ئگەرد زارووییم بردەیێ ــ

شاپەریکەل، ئێڤە نەینەیێ؟

* ◇ *

هنوز به جستجوی گُلی می‌گریم

که باد همراهِ کودکی‌ام آن را بُرد ــ

شاپرک‌ها، شما ندیدیدَش؟

۱۸۴

سەوزەڵانییەکەێ پاێمان کەش...

ڕەوک ئەسپەیل وەرەو هەرلا ڕەو بکەن

وە خێیاڵەیل زارووییم ڕەسن

* ◇ *

سبزه‌زارِ کوهپایه...

رمه‌ی اسب‌ها رو به هر سو رَم کنند

به رؤیاهایِ کودکی‌ام می‌رسند

١٨٥

ئێش

دڕکێ دە تاریکیی ڕێ نییە

چراخ گرشەدارێکە

* ◇ *

درد

خاری در تاریکیِ راه نیست

چراغِ فروزانی‌ست

١٨٦

ـ کەیَ خوەت ئەژ سەردەم گەن، ڕزگار کردی؟

ـ هەێک ڤە خوەم ڤتم:

"زڕگێژنووک، شیرین‌ترە ئەژ بن‌دەسی."

* ◇ *

ـ خود را چه هنگام از عصرِ زشتی‌ها رهانیدی؟

ـ آن دَم که گفتم با خویشتن:

«شوکران، شیرین‌تر است از بردگی.»

187

ـ ها چە کەری "مەجنوون"؟!

ـ کەڵەکچن دڵ

ک ئەقڵ، تیش هرووم بردنە

* ◊ *

ـ چه می‌کنی «مجنون»؟!

ـ سنگ‌چینِ دل

که عقل، گرفتارِ ریزش است

188

چ نزیکە!

لەناو گلینەیٚ چاوەیل هەڵبەس

دوورترین خێیاڵ

* ◊ *

چه نزدیک است!

در مردمکِ چشم‌های شعر

دورترین رؤیا

۱۸۹

کام دەسرِ

تەپتووز تەنیایی سرِێ؟!

*** ◇ ***

کدام دستمال

گردوغبارِ تنهایی را می‌زداید؟!

۱۹۰

مەل پەرِ سوورێ

ئەفرِێ و ئەچرِێ، دڵ منیش

نەپوورِە گەرد قەفەس

*** ◇ ***

پرنده‌ای سُرخ پَر

پروازکُنان می‌خواند، قلب من نیز

با قفس ناسازگار

١٩١

چمەێتکێ هە ڤە دەسێ

تا گرە بنێ ئەژ هەرچی ئازادییە:

پەێکەر ئازادی!

* ◊ *

مشعلی در دست‌اش

تا بسوزاند هرچه آزادی را:

مجسمەی آزادی!

١٩٢

"هەبوون"، ماچ ئەڤینە

ئەڵ تێوڵ "نەبوون"

* ◊ *

«هستی»، بوسەی عشق است

بر پیشانیِ «عدم»

١٩٣

ـ م بەردم و سەنگینم ئەڵ جاکەیٚ خوەم... ئێڤە کێین؟

ـ شنە و خێیاڵ و چەم... یەیٚمجق دچێم، تا بمینێمن

* ◇ *

ـ سنگ‌ام و سنگین نشسته‌ام در جای خویش... شما کیستید؟

ـ نسیم و رؤیا و رود... پیوسته می‌رویم، تا بمانیم

١٩٤

سەردەمیٚ سەرد...

کیٚ ڕپەیٚ گەرم دڵیٚ نەفرۆتێیە

ڤە حەقدەس مانگانەیٚ؟!

* ◇ *

دورانی سرد...

چه کسی نفروخته، تپشِ گرم قلب‌اش را

به دستمزدی ماهیانه؟!

١٩٥

دۆ باڵ یەیێ "فڕگرتن"ـێم

من و تۆ، ئێمە و ئانی ــ

تا ئازادی

* ◇ *

دو بالِ یک «پرواز»یم

من و تو، ما و آن‌ها ــ

تا آزادی

١٩٦

کۆ، فیشکەیێ کام کانییە؟

* ◇ *

فورانِ کدامین چشمه است، کوه؟

١٩٧

گرد گەردوون، پریسکەیٚکە

ئەژ بڵووزەیٚ نادیار و

تاهەیٚ ڕووشنیٚ

ꕕ

تمامتِ جهان، جرقّه‌ای‌ست

از یکی شعله‌ی ناپیدا و

تا ابد روشن

١٩٨

ژین، ماژەیل فرەیٚ دیٚریٚ

مەرگ، یەکیٚ

ꕕ

زندگی، بسیار چهره‌ها دارد

مرگ، یکی

١٩٩

وەرجە گشت باڵندەیل

ئاواتێگ، باڵا کردێیە تا ئاسمان:

کوەسان

* ◊ *

پیش از همه‌ی پرنده‌ها

آرزویی، قد کشیده تا آسمان:

کوهستان

٢٠٠

"گڕ"، قرمقاڵە تەنیا

ئەمان، چریکەێ بێدەنگییە "هەرمان"

* ◊ *

«لحظه»، هیاهوست فقط

«جاودانگی» اما، آوازِ سکوت است

٢٠١

ـ ژیان، شکووفەیێکە و

مردنیش، شنەشن کزەیێ.

ـ عەترەکەیێ تا کوو دەرێ؟

* ◇ *

ـ زندگی، شکوفه‌ای‌ست

و مرگ، آوایِ وزیدنِ نسیمی.

ـ عطرِ آن را تا کجاها می‌بَرَد؟

٢٠٢

ئەڵ دیرترین ئاسارەیش

ناو دنێمن، ئەمان هەرگز نەێشنەوێمن

قیژەیێ گوڵێ بیێناو دە ژێر پامۆ!

* ◇ *

بر دورترین ستاره هم

نام می‌نهیم، ولی هرگز نمی‌شنویم

جیغ گُلی بی‌نام در زیر پایمان!

۲۰۳

مەودایێک ڤە چەو، کەم دیارە

ڤە دڵ، فرەو

* ◇ *

فاصله‌ای که به دیده، اندک می‌نُماید

به دل، بسیار است

۲۰۴

بەدماژەتر دووێ

هەرچێ خوەێ فرەتر ئەڕازنێ ــ

دروو

* ◇ *

زشت‌روتر می‌شود

هرچه خود را بیشتر می‌آراید ــ

دروغ

۲۰۵

ـ کێ خوداڕەیشتەترینە؟

ـ ڕاسی

* ◊ *

ـ زیباترین زیبارویِ خدایی کیست؟

ـ راستی

۲۰۶

وشەیل، خێیاڵەیل بەردینن

دە نام دەسەیل بڤەش، گوڵ کەن

* ◊ *

کلمات، رؤیاهایِ سنگی‌اند

در دست‌هایِ شاعر، شکوفان می‌شوند

٢٠٧

ئشق، دەریاو

دڵ ئێمە، پێیاڵە کوچکڵەیٚ

* ◇ *

عشق، دریاست

دلِ ما، ساغری خُرد

٢٠٨

باڵفڕنەک ڤت:

ئاوەختێکم ڤە دەس زاڕرویٚ

وەگەرد بایٚ، تا مانگ دچم

* ◇ *

فرفره‌ی کاغذی گفت:

آرزویی هستم در دستِ کودکی

همراهِ باد، تا ماه می‌روم

٢٠٩

ئەقڵ وەت: "ئیبە منم، کتاوەگەیۆ ڕێنمایکەر ژیان."

دڵ وەت: "نیەخوەنمەد، بیۆڕیۆ!"

◇

عقل گفت: «این من‌ام، کتابِ رهنمایِ زندگی.»

دل گفت: «نمی‌خوانمات، بیراه!»

٢١٠

ـ داڵگەیۆ ئاسمان ها کوو؟

ـ خێیاڵ و ئاوەخت

◇

ـ سرآغازِ آسمان کجاست؟

ـ رؤیا و آرزو

٢١١

فره گەردیم،

سۆرتر ئەژ "ئازادی"

هیچ وشەیٚ نەدیم

* ◇ *

فراوان جُستم،

سُرخ‌تر از «آزادی»

هیچ واژه ندیدم

٢١٢

بتەوترە

بەردیٚ ک دووە وشەیٚ

دە هەڵبەس

* ◇ *

محکم‌تر است

سنگی که واژه می‌شود

در شعر

٢١٣

مەنتق پەتی

هقـ تلێکە

پل دێیارێیە مل ڕەنگینییەل

*** ◇ ***

منطقِ محض

صخره‌ای عظیم است

غلتان بر زیبایی‌ها

٢١٤

هزار ڕێگەیٚ هەل، هێشتمەق دما

تا یەیٚ درگایٚ حەق، ئەق نووام چەکیا

*** ◇ ***

هزار کج‌راهه، پشتِ سر نهادم

تا یک دروازه‌ی حق، در برابرم گشوده گشت

۲۱۵

شەو

وە چرایٚ گرشەدار مانگ

ها منەی چە؟

* ◊ *

شب

به جست‌وجوی چیست

با چراغ پُرفروغِ ماه؟

۲۱۶

دە ژێر وارانیش

هەرکە زانس ک ئەسرینن چاوانمان

خۊن لێیان تکیا، پەیٚ نیشتمان

* ◊ *

زیر باران هم

هر کسی دانست چشمان‌مان غرق در اشک‌اند

بهرِ وطن، از آن‌ها خون‌ها چکید

٢١٧

زاڕووەل نەلاونن

پشت دەرگا و دەروەچەیل شار

پڕ ئەژ مەردەزماو!

* ◊ *

لالایی نخوانید برای بچه‌ها

پشتِ دروازه و پنجره‌های شهر

پُر از غول بیابانی‌ست!

٢١٨

ـ همیٚ چەو؟

ـ یەکڵەنەمام تا بن مل چقیایە دە بەرفیٚ،

گوڵ کەریٚ

* ◊ *

ـ چیست امید؟

ـ تک‌نهالِ تا به گردن غرقه در برفی،

گُل می‌دهد

۲۱۹

ـ ناهمێدی چەس؟

ـ گڵاڕێزان دارسانێک،

دە ناوڕاس وەهار

* ◊ *

ـ ناامیدی چیست؟

ـ برگریزانِ یک جنگل،

در میانەی بهار

۲۲۰

ڕێ، ڕەش‌مارە

یا گەسێکەت

یا ڤە مرای ڕەسنێکەت

* ◊ *

راه، مارِ سیاه است

یا می‌گَزد تو را

یا به مُراد می‌رسانَد

٢٢١

یەکەو گرتن "ڤرەژیە، ئمکە و ئەژیەدما"

ناوێ "مەرگ"ـە یا "ژین هەێتاهەێ"؟

* ◇ *

همنشینیِ «گذشته، اکنون و آینده»

نامش «مرگ» است یا «حیاتِ جاودانه»؟

٢٢٢

لەوەخەنەێ ئازادییە

گوڵ کردێیە ئەڵسەر لەوەیل کورد و کۆ ــ

گەریلا!

* ◇ *

لبخندِ آزادی‌ست

گُل داده بر لبان کُرد و کوه ــ

گریلا!

٢٢٣

"نسر"ت پەڕی،

بین ڤە "نسار"!

*** ◊ ***

«نورِ خدایی»ات رفت،

«همیشه در سایه» شدی!

٢٢٤

ـ دەژترین شوون دنیا، کوورەو؟

ـ ئەوْ وڵاتە ک دە هیچ نەخشەیْ نییە: دڵ!

*** ◊ ***

ـ بکرترین جایِ جهان، کجاست؟

ـ آن سرزمین که در هیچ نقشه نیست: دل!

٢٢٥

بڕێ "هاتـ"ـن

ک ئەژ بنچەک "نهاتـ"ـن!

* ◇ *

برخی «آمد»ند

که از ریشه، «نیامد» دارند!

٢٢٦

ـ ئاخ! دە لا دیارەکەێ دنیا گومەو بیمن

ـ خەفەت نەخوە، بەشکم دە کەس‌نەزانەکەێ بووێمنەو دی

* ◇ *

ـ آه! در جانبِ پیدایِ جهان، گم گشتیم

ـ غم مخور، شاید اندر پنهانِ آن پیدا شویم

٢٢٧

ئەو دمایێ بمواران

شەرمن و بێکش گوڵ کەرن

دار سێفەیل هەڵەبجە

* ◊ *

پس از بمباران

شرمگین و بی‌صدا به گُل می‌نشینند

درختانِ سیبِ حلبچه

٢٢٨

سەرهات کورد:

ئەڵ نزیک چەلاو، چەمێ

پلیا ڤرەو دەریا

* ◊ *

سرگذشت کُرد:

رودباری، در نزدیکیِ مُرداب

پیچید به جانبِ دریا

٢٢٩

وشەل داڵکییم هەنە کوو؟

هەرچی گوت کەرم ئەڵ چەوەلم

نەیتونم خوەم بخۆنم!

* ◊ *

کلماتِ مادری‌ام کجایند؟

هرچه خیره می‌شوم به چشمانم

نمی‌توانم خود را بخوانم!

٢٣٠

هەیک دۆیینەنم دارەل

دە بن گووش یەکترەکی پچپەچ کەرن:

"چل ساڵ باڵا کرد و گلێ چقیر نەدا!"

* ◊ *

درخت‌ها وقتی مرا می‌بینند

در گوشِ هم پچ‌پچ‌کُنان می‌گویند:

«چهل سال قد کشید و جوانه نزد یک‌بار!»

٢٣١

ڤەق کاژە بەرف دۆەشەۆە

ڤیلتر و بەرزترن ئەژ هەرڤار ــ

بێدەنگی و کۆسار

* ◇ *

با آن لایەبرفِ نازکِ دیشب

ژرفتر و بلندتر از همیشەاند ــ

سکوت و کوهستان

٢٣٢

ڤەختێ هیچ قسەێ ڤەر ڤتن نەێمینێ

دڵ دێیاێ ئەۆ زۆ

شێعر، دەسئەڵنێ!

* ◇ *

وقتی هیچ کلامی برای گفتن نمیمانَد

زبان به سخن میگشاید، دل

شعر، شروع میشود!

۲۳۳

ئاخرێ بایێ کپێ

بێدەرەتان، ئاڵایێ قتقووز!

* ◊ *

خسته و آرام می‌شود عاقبت باد

بیچاره، پرچمِ مغرور!

۲۳۴

ـ وێشه ئەڕا کپ و بێدەنگی؟!

ـ چەوەڕێی هاتن گوڵێک نەشناسم.

* ◊ *

ـ ای بیشه چرا خاموش و ساکتی؟!

ـ چشم‌به‌راهِ آمدنِ یک گُلِ ناشناخته‌ام.

٢٣٥

"هەرچیٚ مووشن، بیلا بووشن!

م ئەر بان ئی کەمەرە سەوزە مەکەم" ــ

گولێٚ ک سەر وژ ئەڕا ڤا نەچەمانیٚ ڤت

* ◇ *

«هرچه می‌گویند، بگذار بگویند!

من بر بلندایِ این صخره خواهم رُست» ــ

گُلی که سرِ خود را برای باد خَم نکرد گفت

٢٣٦

ـ توام بوومە دەلیا، بۆش چە بکەم وا؟

ـ هەر چەم بمین، نەوس

* ◇ *

ـ می‌خواهم دریا شوم، چه کنم بگو ای باد؟

ـ همیشه رود بمان، نایست

٢٣٧

ـ ئای! باڵندەکەیْ زار و تەنیا

پیرەدار ئاخریْ کەفت، ئەژیەدما چارەنویست لانەوێزییە.

ـ ئەنوو پەلوەچ دماین، منم... دمینم!

* ◊ *

ـ آه! ای پرنده‌ی تنها و بی‌نوا

درختِ کُهن‌سال عاقبت افتاد، از این پس سرنوشت‌ات آوارگی‌ست.

ـ من، بغضِ آخرین جوانه‌ام... می‌مانم!

٢٣٨

بایْ، کڵاو ئەژ سەر داووڵ ئەڕاقەن

ئەفتاویش، دڵە سەردسڕەکەیْ بەوقی‌بەرفینە ــ

ئەژ ئێمە چە مینیْ دمایْ ئی گەمە؟!

* ◊ *

باد، کلاه از سرِ مترسک ربود

و خورشید، دلِ سردِ آدم‌برفی را ــ

از ما چه می‌مانَد آخرِ این بازی؟!

٢٣٩

هۆچ ئەسپێ

ئاز ڕەسەنن م ڤە خوەم ناشت

بێجەژ "شێعر"

* ◊ *

هیچ اسبی

توان رساندنِ مرا به من نداشت

جز «شعر»

گـولـٚدەم سـڤور

(شکوفەی سُرخ)

پێشکەش ڤە هەڤاڵەم

گوڵدەمەل سۆرێ ک ڤە هەر زەردەخەنە، مزگانا یەتن ڤهار دن

تقدیم به رفقایم

شکوفەهای سرخی که با هر لبخند، مژدەی آمدن بهار می‌دهند

شەۋ چیا...

گوڵئاسارەێ ئەڵ پێڵاوەکەێ هەڤاڵێ

ڕێنماێ تاریکی

*** * ***

شبِ کوهستان...

شبتابی بر کفشِ رفیقی

راهنمایِ تاریکی

ئەۋ دماێ ڤارۆ

هەفت گەریلا ئەڵ بنارێ ـــ

تیل سەۋز و سۋر

*** * ***

پس از باران

هفت گریلا بر شیبِ کوه ـــ

رنگین‌کمان

٣

کرێڤەیێ سەخت...

ڤە دەمتەقەیێ خێیاڵ خوەم

تا سەرکڵاوەیێ دیر

* * *

کولاکِ سخت...

گرم گفتگو در رؤیایِ خود

تا قلّەی دور

۴

بچڕ سەیرە!

ئەژ بەرف ئی ملە بگوارێمن

دەیێ خاکەلێڤەو

* * *

بخوان سُهره!

از برفِ این گردنە گذر کنیم

دیگر سرآغازِ بهار است

۵

ڤەرەڤ سەرچەوەیٚ چەم؛

کەفتنە ڤە شوون چوار گەریلا

چەن مای کوچکلّەیٚ سیٚیا

* * *

رو به سرچشمه‌ی رود؛

راه افتاده‌اند دنبالِ چهار چریک

چند ماهی سیاهِ کوچولو

۶

چ ئازانە گواریای

ئەژ ئاخلّەیٚ تانکەلۆ

تەمەلّ ئەڤپاکەر!

* * *

چه دلیرانه گذشتی

از چنبره‌ی تانک‌هایشان

قاصدک!

"شاگه هەڤاڵ"!

تا ڤتم، جاوەڵجا گوڵدەم ڤاری

ئەژ بنجک و دار

*** * ***

«درود رفیق»!

تا گفتم، بی‌درنگ شکوفه بارید

از بوته و درخت

تەریکیی شەو...

دەوره ک "ئاپۆ" ئەژەیٚ کلەو بی

هەیٚگوا گوڵ بەیٚان

*** * ***

تاریکیِ شب...

آنجایی که «آپو» گذشت

گویی سپیدەدم

٩

شەو ئەورین...

دو هەڤاڵ، نیشتنە ڤە دەمتەقە

ئەڵ ڕووژنایۆ یەکتر

* * *

شبِ ابری...

دو رفیق، گرم گفتگو نشسته‌اند

در روشنایِ هم

١٠

مزڵگەیۆ گەریلا:

بۆن سەر، تریسکەیۆ ئاسارەل

خوار، تەنیا وازەن

* * *

اُتراقگاهِ گریلا:

بالای سر، سوسویِ ستاره‌ها

پایین، فقط پرتگاه

١١

دەسێک لاوێنەر

ئەڵ گڵکوو شەڕڤانێ دە کووبانی؛

هاڵێم هەێ ڤارۆ

* * *

دستی نوازشگر

بر مزارِ جنگاوری در کوبانی؛

هنوز هم باران

١٢

تو نییەسەت هەڤاڵ...

زەمی، ڤە هزار مۆنگ چواردەیش

ڕووشن نێیەو دەێ

* * *

تو نیستی رفیق...

زمین با هزار ماهِ کامل هم

روشن نمی‌شود دیگر

١٣

خوەت ئەڤنەشار!

ئی بەرفە یەێڕەنگت کەرێ ـ

کۆ، ڕام دنێ

*** * ***

پنهان نشو!

این برف، یکرنگ‌ات می‌کند ـ

کوه یادم می‌دهد

١۴

ڤێنەێ هەڤاڵێ...

نیقەڵتووز دۆنە دوو

ئمڕوو

*** * ***

عکسِ رفیقی...

سرشارِ دیروز می‌شود

امروز

۱۵

هنا کرد "هەڤاڵ..."

تا کل چەق دامەق دما

مۆنگ چوارده

*   *   *

صدا زد «رفیق...»

تا نگاه به پشتِ سر چرخاندم

قرصِ کاملِ ماه

۱۶

دۆکوت شەوگار

داێمن ئەڵ ئاوەکەێ "سیروان" ــ

دەس هەڤاڵێ بەڵەمم بی

*   *   *

نیمه شب

زدیم به آبِ «سیروان» ــ

دست رفیقی قایقم بود

١٧

ڤە لەڤەخەنەیێ

وەنەوشەیێ کاڵی دە ڤیرم

نێیەیێ هەڤاڵێ

* * *

با لبخندی

در ذهنم بنفشه‌ای کاشت

نگاهِ یک رفیق

١٨

لەتێ ئەژ کۆ

ڤە لرەیێ هرووم دەرێ، گرد م

بێ تۆ هەڤاڵ!

* * *

تکّه‌ای از کوه

فرو می‌ریزد با لرزه‌ای، تمامِ من

بی تو رفیق!

١٩

بۆم ناپاڵم...

ئاخ! تەنیا قاوگیرێک مەن

ئەژ ئەو زڵفدرِە

* * *

بمبِ ناپالم...

آه! تنها یک گیرەی سر ماند

از آن گیسوبُلند

٢٠

سەیل کە هەڤاڵ!

گرد دارەل، دە رِزگ ئێمە

هانە ڤەراوەر تووفان

* * *

بنگر رفیق!

همەی درخت‌ها، در صفِ ما

مقابلِ توفان‌اند

٢١

شیرین‌خەویٚ...

ڕێیەکەمۆ ئەژ یەک جگا نییە هەڤاڵ!

ڤەولایٚ مەرگیش

* * *

رؤیایی شیرین...

راه‌مان از هم جدا نیست رفیق!

در آن‌سویِ مرگ نیز

٢٢

دۆتەل شەڕکەر کورد!

ئەژ کوم ژۆن و ئێش داڵکەلتۆ

چەک سازینە؟

* * *

دخترانِ جنگاور کُرد!

از کدامین درد و رنجِ مادران‌تان

اسلحه ساخته‌اید؟

٢٣

زەردەخەنەیٚ هەڤاڵیٚ...

شنەبایٚ ئەڵکەریٚ، ئەژ شەش لا

تا کوورە ک نەیٚچم!

* * *

لبخندِ رفیقی...

نسیم می‌وزد، از شش جهت

تا کجاها که نمی‌روم!

٢۴

شەوەزەنگ...

ئەڵی ڕێی ناهمارە، گووچنگەم

دەس ئاواڵیٚ

* * *

شبِ بی‌ستاره...

در این راهِ ناهموار، عصایم

دستِ رفیقی

٢٥

تریسکەتریسکێ دیر...

ئەی! ئەژ پەرتخ، ڕەژیدەتر

خود ڕێیە

* * *

سوسویی دور...

آه! زیباتر از مقصد و مقصود

خودِ راه

٢٦

ئگەرد نەسرینەل

ئەژ ژێر بەرف باڵا کەرن

گەریلال

* * *

همراه نسرین‌ها

از زیر برف قد می‌کشند

گریلاها

٢٧

ڤهار ساڵیٚ ترەک...

دەورە ک "بنەفش" شەهید بی

گوڵ بنەفشەیٚ

* * *

بهار سالِ بعد...

آنجا که «بنفش» شهید شد

گُل بنفشه‌ای

٢٨

هه دە ڤیرم هەڤاڵ!

هەنیٚ ئەژ یەکتری دەرڤڕیایٚمن

زەردەخەنەیٚ مۆنگ پەڕی

* * *

خاطرم هست رفیق!

وقتی از همدیگر جدا شدیم

لبخندِ ماه پرید

٢٩

چ نزیکن!

سەرکڵاوان بەرفگرتەیٚ بریقەدار

ئەژ دەرڤەچ گلارەیٚ هەڤاڵەکەم

* * *

چه نزدیک‌اند!

قلّه‌های برف‌پوشِ درخشان

از دریچه‌ی چشمِ رفیقم

٣٠

زەردەخەنەیٚ هەڤاڵیٚ؛

گوڵپەڕەیلیٚ ئەوکردەن

داوودیی زەرد

* * *

لبخندِ رفیقی؛

گُلبرگ‌هایش گشوده‌اند

داوودیِ زرد

٣١

دچمه بان یاڵ

ئاهـ! ئەو نووایێ م خوەیاٚن ڕەسانه ــ

وەنەوشەیل

* * *

از کوه بالا می‌روم

آه! پیش از من خود را رسانده‌اند ــ

بنفشه‌ها

٣٢

ده ئی ڕفته

کلوور داربەلییێ لێزگەمه؛

بێله بوواریٚ!

* * *

در این تُندبار

تنه‌ی توخالیِ بلوطی سرپناهم؛

بُگذار ببارد!

٣٣

بێ مۆنگ

ئەڵەو پێچەڵپێچ تیلەڕێیە؛

ڤیرم ڕووشن

* * *

بی ماه

در آن پیچ‌وخمِ باریکه‌راه؛

ذهنم روشن

٣۴

ئای! هەڤاڵ

ناو ئەو ئەڵکردنەلە گردۆ، تو

ناو ئی هەمکە پژارەلە، م

* * *

آه! رفیق

نام همه‌ی آن وزیدن‌ها، تو

نام این‌همه غم‌ها، من

٣٥

دە پەنا بنجک گوڵکردەیٚ

لیل تفەنگ گرتمە ڤەرەو ئەو لا

ک دڕکەل ڤەر کردنە ئەڵەیٚ

* * *

در پناهِ بوته‌ای شکوفان

لوله‌ی تفنگ به آن سمتی گرفته‌ام

که خارها رو به آن‌جا

٣٦

دمایٚ بایٚەڕووە

دەناو ئی باخە مەنیٚیە گوڵدەمیٚ؟

ئای! زەردەخەنەیٚ هەڤاڵیٚ

* * *

پس از توفان

در این باغ مانده شکوفه‌ای؟

آه! لبخندِ رفیقی

٣٧

لیڵە دا

گژەی گژەباییش کپیا؛

هەنێ گەریلا جمیا

* * *

هنگام گُرگ‌ومیش

صدای تُندبادِ خزان هم آرام گرفت؛

گریلا که راه افتاد

٣٨

ڕزگێ گەریلا

ئەژ ناو بەرفەل گواریا

شوون زەردەخەنەێ

* * *

ستونی گریلا

گذشت از میانِ برف‌ها

ردّ لبخندش

٣٩

تاویایێن بەرف...

پێلاڤێ سۆر هەڤالێ کردمەڤ دی

بتەڤ، تا گۆم دماینێ

* * *

آب‌شدنِ برف‌ها...

کفش قرمزِ رفیقی را یافتم

استوار، تا آخرین قدم

٤٠

ڕەنگین بین ڕنوو!

تا ڤەختێ هرووم نەڤردویین

ڤە سەر هەڤالەلم

* * *

زیبا بودی بهمن!

تا وقتی فرو نریخته بودی

بر سرِ رفقایم

٤١

ڕنگەێ ڤارۆ ئەڵ دوواریێ

هەڤاڵێ، ڤە ملپێچەکەێ خوەێ

پێچنێ زەم هەڤاڵێ

* * *

آوایِ باران بر سیاه‌چادر

با شال گردنِ خویش، رفیقی

می‌بندد زخمِ رفیقی را

٤٢

گرمەگرم تووپ

نێیەێ هەر هەڤاڵ، سەنگەرێ

ڤەر ئەۆیەکەێ تر

* * *

صدای انفجارِ توپ

نگاه هر رفیق، سنگری

برای دیگری

٤٣

ئەڵ تەریک‌ترین ڕێ

هوچ ڤەرزێ گوم نەێکەرم ــ

زەردەخەنەێ هەڤاڵم هەس

*   *   *

در تاریک‌ترین راه

گم نمی‌کنم هیچ فصلی را ــ

لبخندِ رفیقم هست

٤٤

هەڤاڵێ چی،

نەێڤەچێ تا پرچەلێ

هە دەناو بەرف

*   *   *

رفیقی رفت،

نیِ نورُسته‌ای تا کاکُل‌اش

در برف

۴۵

کل چەڤ دمەڤ دما

گوڵدەمەل، شەڤنمینن هاڵێم هەیٚ

دەوره‌ک هەڤاڵەلم هووسیانه

* * *

می‌نگرم به پشتِ سر

شکوفه‌ها، هنوز هم شبنم‌آلودند

آنجا که رفقایم ایستاده‌اند

۴۶

"دەڤ دەرڤەن قیله

بێله تا ڕێیەکەت ڕووشن بکەرم."

مانگ ڤه گەریلا ڤت

* * *

«در آن درّه‌ی ژرف

بگذار تا روشن کنم راهت.»

به گریلا گفت مهتاب

۴۷

دمایَ شەڕ...

ئەڵ ڕووشنایَ مۆنگ کەل

یەکیَ ئەژ هەڤاڵەل، کەم

* * *

پس از نبرد...

در نور ماهِ لب‌پریده

یکی از رفقا، کم

۴۸

مەوْدایَ نییە

دە ناون من و هەڤاڵەکەم، بێجەژ

سەنگ گڵکووەیَ

* * *

فاصله‌ای نیست

میان من و رفیقم، جز

سنگِ مزارش

۴۹

سەردە ڤا...

زەردەخەنەیێ گەریلا

تەنیا هانا

* * *

باد سردِ پاییزی...

لبخندِ گریلا

تنها پناه

۵۰

قازقولنگەل

ها ئەژەو ملەیێ پڕ بەرفە گوارن ک گەریلا

شەوەکی ڕچیێ ئشکەن

* * *

عبورِ دُرناها

از همان گردنەی پُربرفی کە گریلا

صبح، راهِ تازەای در آن گشود

٥١

بنار قەندیل...

دەورە ک تاویایە بەرف

گڵکوو گەریلایکە

* * *

دامنەی قندیل...

آنجایی که برف‌ها آب شده

مزارِ یک گریلاست

٥٢

بەژن و باڵای کۆ

ڤە یەیگل هەڵاڵەبرمەو

ئەڵسەر تەرم شەهید

* * *

قد و قامتِ کوه

یکباره لاله‌ی واژگون است

بر سر پیکرِ شهید

۵۳

له دریژایی تولەڕێ

بێ وچان وەگەرد گەریلا

مانگ

* * *

در طولِ کورەراه

بی‌وقفه همراهِ گریلا

ماه

۵۴

دۆتەل چیا

زی‌تر ئەژ کەلەوا ئەڵکەرن

ڤە بووخوەش مزگانا

* * *

دخترانِ کوهستان

زودتر از بادِ بهار می‌وزند

با عطرِ مژده‌ها

٥٥

پایزەشەو

ئەڵ ئەو ئاهەڕایٚ ک ڤەیٚ چینە، هەڤاڵ!

کەڵمەسەل هانە خەڤەر

*** * ***

شبِ پاییزی

بر آن راهِ دشواری که رفته‌ای، رفیق!

بیدارند گُل‌های حسرت

٥٦

ئەڵ یەیٚ شۆ کلاشنیکۆفیٚ

ئەڵ ئەو شۆنیٚ پەرپریکیٚ ــ

ژنە گەریلایٚ کوردیٚ!

*** * ***

بر یک شانه کلاشنیکف

بر شانه‌ی دیگرش پروانه‌ای ــ

چریکِ زنِ کُردی!

٥٧

تریسکەیٚ گوڵهەساره

ئەڵکەنیا ئەژ سێیاتیی دەورگردیٚ؛

ڕێوار ڕێگەیٚ دیرم

* * *

سوسویِ شبتاب

کَنده شد از سیاهیِ پیرامونش؛

مسافرِ راهِ دورم

٥٨

ـ کوورا دچی جەنگاوەر؟

ـ دەورەک ئاولەفاو دچوو

* * *

ـ کجا می‌روی جنگاور؟

ـ آنجا که سیلاب می‌رود

۵۹

ـ ئەژ کووچ دماین، کێ گل‌ناورد؟

ـ قازقوڵنگەل، سێ‌پریسکەل... ئاخ! یاران

* * *

ـ چه کسی بازنگشت از آخرین هجرت؟

ـ دُرناها، پرستوها... آه! یاران

۶۰

ئیلا کو، ئەولا کو

مانگ ژه کام پەلەڕێ هڵات

ئەڵ زمگەێ گەریلا؟

* * *

این سو کوه، آن سو کوه

از کدامین باریکه‌راه بردَمید ماه

بر پناهگاهِ زمستانیِ گریلا؟

٦١

ئاهەڕا بنار زاگرۆس

نوقم بەرف، دەرێکەمۆ ڤەرەق نووا

مزگانا گوڵدەم سور

* * *

کورەراهِ سختِ زاگرس

غرقه در برف، به پیش می‌بَرَد ما را

مژده‌ی شکوفه‌ی سُرخ

٦٢

هەڤاڵێ هەنین

دەس ئەرم ئەڵشەنێ ئەژ دیر ــ

دەێرە دار، گوڵدەم دڤارنێ!

* * *

رفیقِ نورچشمی

دست تکان می‌دهد برایم از دور ــ

اینجا درخت، شکوفه می‌باراَند!

٦٣

دمایٚ بمڤارۆ...

چوار گوڵ سۆر، ئەڵ پەڕەیٚ بەرف

ڕۆمان "ڤهار زیڕەس"

* * *

بعدِ بمباران...

چهار گُل‌سرخ، بر صفحه‌ی برف

رُمان «بهارِ زودرس»

٦٤

مانگ چی و ساڵیش...

کاڵەو نەڤی دە ڤیرم، زەردەخەنەیٚ هەڤاڵیٚ

دمایٚ چیین

* * *

ماه رفت و سال هم...

کم‌رنگ نشد در خاطرم، لبخندِ رفیقی

پس از رفتن

٦٥

ئگەرد ئڵاتن خوەر

ئەڵ مزڵگەیٚ شەوانەم، همسایٚ:

گوڵ هێرووویٚ!

* * *

با طلوعِ خورشید

در اُتراقگاهِ شبانه‌ام، همسایه‌ای:

یک گُل خطمی!

٦٦

فێر بکە!

دە ڕووژهڵات، ڕیشە کوتیایە

سایٚ ئەڵ ڕووژئاڤا

* * *

نگاه کُن!

در شرق، ریشه دوانده

سایه‌اش بر غرب

۶۷

دما نیٚیه

ئەڵ ئیٚڤارەیٚ پایزەڕوویٚ ـ

لەشیٚ خەڵتان خین

* * *

واپسین نگاه

به غروبِ یک روزِ پاییزی ـ

پیکرش غرقه در خون

۶۸

ئشنەویٚمن

ئەژ تلیلیی داڵک شەهیدیٚ،

گرد قسەلەیٚ نەڤتەیٚ

* * *

می‌شنویم

از هلهله‌ی مادرِ شهیدی،

همه‌ی نگفته‌هایش

۶۹

لێزمەیٚ ڤارۆ...

ئمکە لێزگەیٚ چەن مەلیچک

زمگەیٚ گەریلا

*   *   *

رگبارِ باران...

اکنون آشیانەی چند گنجشک

پناهگاهِ زمستانیِ گریلا

۷۰

ئەژ نوو ڤهار؛

یاڵ درایٚ ئەژ ناو تەم

م ئەژ خەم

*   *   *

باز بهار؛

قلّه بیرون می‌شود از مِه

من از غم

٧١

کڵاشەل دڕیایە...

دە ڕێیە دژوارەکەێ شاخ

ختیمتییم دێ، شنەبایێ

* * *

گیوەهایِ پارە...

در سخت راهِ کوهستان

نسیم، قلقلکم می‌دهد

٧٢

چەپەێ گوڵ نەرگس

شەکەتیی کۆگەردی ئەژ لەشم سڕی ـ

لەقەخەنەێ ئاواڵەلم

* * *

دستەگُلِ نرگس

خستگیِ کوەپیمایی از تنم زدود ـ

لبخندِ رفقایِ همقطارم

٧٣

وچۆنێ ئەڵ بنار قەندیل؛

یەکەو گرتن زەردەخەنەێ مۆنگ و گەریلا

دەناو کەنیلکێ

* * *

درنگی بر دامنه‌ی قندیل؛

همنشینیِ لبخندِ ماه و گریلا

در چشمه‌ای کوچک

٧۴

قسەێ کەری هەڤاڵ...

بنجکێ گوڵ گرێ

دەی هشکەساڵە!

* * *

حرفی می‌زنی رفیق...

بوته‌ای گُل می‌دهد

در این خشک‌سال!

٧٥

تاریکەشەو...

خوڕەیٚ چەم لیٚلٚیٚ

تەنیا چراخم

* * *

شبِ تاریک...

صدای رودی گل‌آلود

تنها چراغم

٧٦

دووازە گەریلا...

ئەڵ بەرف بنار داڵاهوو

یەیٚ شوون پا

* * *

دوازده گریلا...

بر برفِ دامنه‌ی دالاهو

یک ردّپا

٧٧

ڤەرەژ گوڵدەم

مزگانایٚ بهار ڤەم دا؛

گەریلا

* * *

پیش از شکوفه

مژده‌ی آمدنِ بهارم داد؛

گریلا

٧٨

ئەژ هەر لا گیزەیٚ گوله...

لەوەخەنەیٚ هەڤاڵەل نەیٚلیٚ ئەو ڕاو

زەمیٚ بڤینم

* * *

نفیرِ گلوله از هر سو...

لبخندِ همقطاران فرصت نمی‌دهد

زخم ببینم

٧٩

بنەفش بی، یا نەرگس؟

ڕاس دەورەک ڕەشەو بی

ئگەرد کەفتن بمێ

* * *

بنفشه بود یا نرگس؟

درست آنجا که سیاه شد

با سقوط بُمب

٨٠

گوڵێ سۆر

ئەڵسەر گڵکووێ بێناو ــ

هێمن خەوسێیە جەنگاوەر

* * *

یک گُل سرخ

بر سر گوری بی‌نام ــ

جنگجو خُفته آرام

٨١

شەکەت نەڤی

ئاسارە ئەژ تریسکەتریسک

خیێاڵم ئەژ باڵا کردن

* * *

خسته نشد

ستاره از سوسو زدن

خیالم از قد کشیدن

٨٢

شکووفەل یەڕووە؛

تا دخوازم یەک یەک بژناسمۆ

هووفەیٚ بایٚ

* * *

شکوفه‌های یک‌روزه؛

تا می‌خواهم یکی‌یکی بشناسم‌شان

هوهویِ باد

٨٣

دڵ ڤەسیمە ڤە کۆ

تا نەکەفم!

* * *

دل به کوه بسته‌ام

تا نیُفتم!

٨٤

باڵنەیٚ کووچەر...

گەریلایش، زەمی چی ئاسمۆ

بیٚ‌کەرخ دۊیینیٚ

* * *

پرنده‌ی مهاجر...

گریلا هم، زمین را چون آسمان

بی‌مرز می‌بیند

٨٥

پا ئەڵگرا!

ڕێیەکەی هەردکمۆ پێچەڵپێچە؛

ڤە لیلووپەڕی ڤتم

* * *

شتاب کُن!

راه هردوی ما پُرپیچ‌وخم است؛

به نیلوفری گفتم

٨٦

کووبانی؛

دمای تاڕەنن تارماییەل

شەۆمۆنگ

* * *

کوبانی؛

بعدِ گریزاندنِ اشباح

شبِ مهتابی

٨٧

ڤەرەژ ئێمە

ئەو ئاسارە بییەسەێ ــ

دماێ ئێمەیش

* * *

پیش از ما

بوده آن ستاره ــ

بعدِ ما نیز

٨٨

زەمەقێ بنەوش...

ڕاس دەو سەنگەرە ک ئەژ هەڤاڵێ

تەنیا قەڵێ پرتاڵ خینین مەن

* * *

زنبقی بنفش...

درست در آن سنگر که از رفیقی

تنها تکّه‌ای لباسِ خونین ماند

۸۹

لەش خینین ئاواڵێک...

شەونم ئەڵ گوڵەشەرمووکە نیشتێیە

یا گژنیژەیٚ ئەرەخ؟

* * *

پیکرِ خونینِ رفیقی...

بر لالەی واژگون، شبنم نشسته

یا دانه‌های عرقِ ریز؟

۹۰

ساڵەل شەڕ...

چ ئازایٚ پیرەو دوون

داڵکەل!

* * *

سال‌هایِ جنگ...

چه زود پیر می‌شوند

مادران!

٩١

سیٚ تەقەیٚ ئەڵدم یەک...

دەس‌ئەڵنا، ئگەرد دمایین هناس

ڤارشت شکووفەیٚ گیٚلاٚس!

* * *

سه شلیکِ پیاپی...

با کشیدنِ آخرین نَفَس، آغازید

بارشِ شکوفه‌ی گیلاس!

٩٢

دەیٚره هەر خیٚیاڵ

چەک خسیٚیه ئەڤ شۆنیٚ،

تا بمینیٚ

* * *

اینجا هر رؤیا

اسلحه بر دوش گرفته،

تا بماند

٩٣

ئێره و پەژارە؟!

دە ناو کەڵەکە ـ سەنگەرێک نیشتمە

همساکەم، ئاسارەزلە

*** * ***

اینجا و اندوه؟!

نشسته‌ام درون سنگری در کوه

همسایه‌ام، ستاره‌ی صبح

٩۴

ئەڵ سەریاڵ...

تا چەق بڕ کەرێ، تەنیا بەرف

هەڤاڵێ هنا کەرێ: "بەهار"!

*** * ***

بر ستیغِ کوه...

تا چشم کار می‌کند، تنها برف

رفیقی صدا می‌زند: «بهار»!

۹۵

ئەڵ پەل ئەرخەوان

یەیۏ شکووفەیۏ تەنیا،

چنیینیۏ قەت

***

بر شاخەی ارغوان

یک شکوفەی تنها،

چیدنش هرگز

۹۶

دە ناوتوو پەڕەیل یەیۏ گوڵیش

تونم بژییم ــ

ئەر "ڤڵات ئازاد" م بوو

***

لابەلای گُلبرگ‌های یک گُل هم

می‌توانم زیست ــ

اگر «سرزمین آزادِ» من باشد

٩٧

دە ژێر ڤارۆ

جیک دا یەکم گیایێ گورج؛

زەردەخەنەم!

* * *

زیرِ باران

جوانه زد نخستین گیاهِ چابک؛

لبخندم!

٩٨

زەردەخەنەیێ شەڕڤانیێ

دە ڕووژئاڤایێ کوردستان، ئاوردەڤ خوار

ئاڵا کرژئێڵەتەکەیێ داعش

* * *

لبخندِ جنگاوری

در روژآوای کُردستان، فرو کشید

پرچمِ عبوسِ داعش را

٩٩

ئەڵ قەیٚ تل گەپیٚ

پیٚشهات گەپتریٚ:

گوڵیٚ!

* * *

بر قامتِ صخره‌ی بزرگی

بزرگ‌تر حادثه‌ای:

گُلی!

١٠٠

نه باڵ و نه بڵنگییٚ،

کەمیٚ ئەڤین خوازیٚ

"فڕین!"

* * *

نه بال و نه بلندایی،

اندکی عشق می‌خواهد

«پرواز!»

چەمێ ئەژ چریکەێ بەرد

(رودی از آواز سنگ)

(۱)

تیٚژتر ئەژ زق

سەرهشکتر ئەژ بەرد؛

"کوڵە ئەڵوەس"ـەکەیٚ گوڵ نەسرین!

◇

بُرّندەتر از سرما و یخ

سرسخت‌تر از سنگ؛

«هایکو»ی گُلِ نسرین!

(۲)

تلیلیی داڵکەل ئاشتی

بەرزتر ئەژ شینوەیٚ شەڕ!

◇

هلهلەی مادرانِ صلح

بلندتر از ولولەی جنگ!

(۳)

ده لێڤار دەرڤەن بایۆ

یەکلەداریۆ پاڤەگەزدیۆ

ناویۆ "همیۆ"!

◊

بر لبەی درّەی باد

تک‌درختِ استواری

نامش «امید»!

(۴)

گل‌گلیۆ

گی‌ئاسارەیۆ

دارسۆنیۆ داگیرسنیۆ!

◊

گاه‌گاهی

کِرم شبتابی

برمی‌افروزد جنگلی را!

(۵)

چریکەێ بێدەنگیی ئاسارە ئژنەڤی؟!

آوایِ سکوتِ ستاره را می‌شنوی؟!

(۶)

ژن خەنس

دار ژین، گوڵ کرد

هەن ڤارین بەرف!

زن خندید

غرق در شکوفه شد درختِ زندگی

هنگامِ برف!

(۷)

ڤەڕاس، ژەنیار تەمیرەیٚ ڤارۆ کێیە؟!

راستی، نوازندەی تنبورِ باران کیست؟!

(۸)

کرم شەوچرایٚ کوچکڵەیٚکە

مۆنگەشەو ئی دارسۆنە!

کِرم شبتابِ کوچکی‌ست

مهتابِ این جنگل!

(٩)

بێ دڵەڕاوکێ

باڵنەێ نیشتێیە ئەڵسەر شۆنێ:

داووڵ!

بی ترس و تشویش

پرنده‌ای نشسته روی دوشش:

مترسک!

(١٠)

ڕووح ئاو، لیپالیپ ئەژ هوورەو... ڤەرچە؟!

لبریزِ آوازِ اهورایی‌ست روحِ آب... چرا؟!

(١١)

ئەرێ زەردەخەنە

ڕووژنایێ ڕێڤارێکە

ئەژ دیرترین ئاسارەل؟!

◊

آیا لبخند

نورِ رهگذری‌ست

از دورترین ستاره‌ها؟!

(١٢)

بایێ

بێ پاسپۆرت و پشکنین

ڤەچە سەفەر کەرێ؟!

◊

باد

چگونه سفر می‌کند

بی پاسپورت و تفتیش؟!

(١٣)

شەوەزەنگ...

مۆنگ، ئەسپەکەیْ ڕووژنا تاو دا

ڤەرەو کوورا؟!

◇

قیرگون شب...

ماه، اسبِ روشنایی تازاند

رو به کجا؟!

(١۴)

ڕفت کوم ئاگر

تین دڵ خاک ئشکەن و

سەوزمۆ کرد؟!

◇

رگبارِ تُندِ کدام آتش

فرونشانید عطشِ خاک و

سبزمان کرد؟!

(١٥)

ڕێوارەکەت کێیە دەریا

سێڵاو ڤهارە

یا پایزەپڵە؟!

◊

دریا، مسافرت کیست

سیلابِ بهاری

یا بارانِ پاییزی؟!

(١۶)

ئەڵوەسێ

ئەڵڤەسێکەم بێڤچۆ تا یاڵەکەێ خوەر:

بەرزەهەوایلەیێک بێباڵ و پەڕ!

◊

شعری مرا

بی‌وقفه می‌سُراید تا ستیغِ آفتاب:

بادبادکی بی‌بال و پر!

(١٧)

بێیا

"ڕووژهەڵاتی"ـیە دڵم

باوەڕ بکە ئەفتاو!

◊

بیا

«شرقی»ست دلم

خورشید باور کُن!

(١٨)

ئشکیا دە دەفتەر ئاێنەل گرێڤەکەر، کڕێ:

ژن

ژین

ژۆ

◊

شکست در دفتر آینەهایِ گریان، سطری:

زن

زندگی

درد

(۱۹)

تەمسق‌تر ئەژ

گرد میڤەل ئی ڤەرزەسەو هاڵێ:

کیزێ ئازادی!

◊

نوبرانه‌تر از

همه‌ی میوه‌های فصل است هنوز:

یک قاچ آزادی!

(۲۰)

بەڵگ پاییزی

شەکەت ئەژ بەێچەڵیی بایێ، ئاوەخت خوازێ:

خوەشاڵە ئی‌گلە ئەژ "کەوڕ" بێیام ڤەدی!

برگِ پاییزی

خسته از بازیگوشیِ باد، آرزو می‌کند:

کاش از صخره زاده شوم این‌بار!

(۲۱)

ده ناو بەرد، نەرمنووڵییێ هەس

ک ده حەریر ئاو نییه!

◇

در سنگ، لطافتی هست

که در حریرِ آب نیست!

(۲۲)

ئاو خەوێ، ئاێنه خەوێ

ئەما دەرڤەچ بەرد

هاده خەڤەر تاهەێ!

◇

آب و آینه هم می‌خوابند

اما دریچه‌ی سنگ

تا ابد بیدار است!

(۲۳)

گۆم ڕازێکه

بەرد!

◇

برکه‌ی رازی‌ست

سنگ!

(۲۴)

تەمیرەیٚ نادیار سەنگ

سەرمەس خوەنیٚ تاهەیٚ!

◇

تنبورِ ناپیدایِ سنگ

تا ابد سرمست می‌خواند!

(۲۵)

گل‌گلیٚ

ده ڤێشەیٚ سەنگ

پەڵنگ زەمداریٚ نەڕنیٚ!

◊

گهگاهی

در بیشەی سنگ

می‌غُرّد یک پلنگِ زخمی!

(۲۶)

ده ناو گومەل بەرد

بنجک زەردەخەنەیٚ گوڵ کرد!

◊

در مشتِ سنگ

بوتەی لبخندی شکُفت!

(٢٧)

ئاڤاز یاسەمەنەل نەشنەفتینە

ئەژ گەلیی بەرد؟!

◊

آواز یاسمن‌ها را نشنیده‌ای

از حنجره‌ی سنگ؟!

(٢٨)

ناو هووزەکەم

تاشیایەو

دە ڕۆمان "کۆ"!

◊

نام قبیله‌ام

حک شده

در رُمانِ «کوه»!

(۲۹)

دما فەسڵ گەشتنامەێ دڵووپ

دەریاو!

◇

آخرین فصلِ سفرنامەی قطره

دریاست!

(۳۰)

گڕ دە ڤەر خوەێ خس دڵووپ،

ڕەسی ڤە دەریا!

گەردیلە، تاویا دە ئشق

ڕەسی ڤە مانا!

◇

قطرەی آتش‌زده در خویش،

به دریا رسید!

ذرّەی بگداخته در عشق،

به معنا رسید!

(٣١)

ئەڤین، فڕین و

دەریا، ئاسمۆن فڕین دڵووپەیلە

◇

عشق، پرواز است و

دریا، آسمانِ پروازِ قطره‌ها

(٣٢)

دڵووپ،

دەرڤەچێک ئەۆکردەو

ڤەرەو دەریا!

◇

قطره،

یک پنجره‌ی بازِ

به سمتِ دریاست!

(۳۳)

باڵگرتنێ

بێ باڵ و پەڕ:

ئنسان!

پروازی

بی بال و پر:

انسان!

(۳۴)

مردن، دەسڤەن زەمانە ئەڵ دەسەلم

زنەی، پاڤەن خاکە ئەڵ پام

ئەما کلیل دەس و پاێ ڤەسەمیش: ئەڵوەس!

مرگ، دستبندِ زمان است بر دستانم

زندگی، پابندِ خاک است بر پایم

اما شعر نیز کلیدِ دست‌وپایِ بسته‌ی من است!

(۳۵)

دەیٚ نە کەسیٚ ترم

خود خوەمم!

◊

دیگر نه کسی دگر

خودِ خودم هستم!

(۳۶)

شەتاو، ڤەپیٚل

ڤەرەو دەریا

ئەژ خوەیٚ، ڤەرەو خوەیٚ!

◊

موجزنان، برفابْ رود

رو به دریا

از خود، به خود!

(۳۷)

مردن دە زەلکاویش ڕەنگینە

ئەگەر فڕین

دما ڤیرمۆنەکەیٚ باڵنە بوو!

◊

مرگِ در مُرداب هم زیباست

اگر پرواز

آخرین خاطره‌ی پرنده باشد!

(۳۸)

ژین، باخێکە و

باخەڤۆنەکەیٚ، ئەفتاو

"ئازادی"ـیش ڕەنگین‌ترین سورەگوڵ باخەکەیٚ ئەفتاو!

زندگی، باغی‌ست

باغبانش، خورشید

زیباترین گُل‌سرخِ باغِ خورشید، «آزادی»ست!

(۳۹)

هەر پەشک، وشەیکە و

هەر وشە، دەسپێکێ و

کتاو چەم ڤە یەکم وشەێ ڤارۆ دەس ڤەیکەرێ

هر قطره، واژه‌ای و

هر واژه، آغازی و

کتابِ رود با نخستین واژه‌ی باران می‌شود آغاز

(۴۰)

ئێمڕوو هەرچی بێدەنگییە

ئەژ نک قلەم ڕژێ؛

دەفتەرەکەم سۆ

ڤێشەێ هوواره!

امروز هرچه سکوت

از نُک قلم می‌ریزد؛

فرداست دفترم

بیشه‌ی فریادی!

(۴۱)

نە باکوورییە و نە باشووری

نە ئەژ ڕووژهەڵات یەتێیە و نە ئەژ ڕووژئاڤا

شنەیٚ ئێمڕوو، ئەژ لایٚ شائرانەیٚک ئەڵکردێیە!

شمالی یا جنوبی نیست

نه از شرق آمده و نه از مغرب

نسیمِ امروز، از سمتی شاعرانه می‌وزد!

(۴۲)

"ئاپۆ"

هەرئەو پەل زەیٚتوون سەوز سەدەو

ک ئەژ کەمووترەل، ئەوشاردنەسەیٚ

«آپو»

همان شاخه‌ی زیتونِ سبزِ قرن است

که از کبوتران، پنهانش نموده‌اند

(۴۳)

فڕین بێباڵنەیکە و

چەمێ ئەژ چریکەێ بەردە:

"گەریلا"!

◇

پروازی بی‌پرنده و

رودی از آوازِ سنگ است:

«گریلا»!

(۴۴)

دە ئی ڕووژ ڤهارییە، شائرێکە بەرف

دەنگ وشەلەێ ئشنەوم

ک ئەژ هێڵ دماین دەرڤەنەکە،

دچوو ڤەرەو زڵاڵیی ڤڵات چەم!

◇

در این روز بهاری، شاعری‌ست برف

آوای کلماتش را می‌شنوم

که از خط پایانیِ درّه،

به زُلالایِ سرزمین رودخانه می‌رود!

(۴۵)

ئێمە ڤە گووچنگ ئشق

ئەژ "نیل" ئی دووزەقە گواریمنە

◇

ما با عصایِ عشق

از «نیلِ» این دوزخ گذشته‌ایم

(۴۶)

بایٚ ڤە سەرپەنجەل خوەیٚ

ئەژ ڕەنگ چنێکەم:

پایزەڕوو!

◇

با سرانگشتانِ خود، باد

مرا از رنگ می‌چیند:

روزِ پاییزی!

(۴۷)

ئەگەر نەڤیا تین و تاسە

ئەرێ قەڵڤەز دێیەتە دی؟!

◊

اگر شوق و عطش نبود

موج هرگز زاده می‌شد؟!

(۴۸)

ڤەوَلاێ پەنجرە

زمسۆ، بەوَی ئسپێپووشەێ خەمبارێکە

ئەنوو گرتە، دە بێدەنگیی هەنهەن لێڵەێ چارەنڤیس.

ئۆ ڤەیلاێ بێئاسارەێ خوەشبەختی

ژن، ڤەرز پەنجم ساڵە!

پژارەدار

ڤارۆنی

◇

در آن‌سویِ پنجره

زمستان، عروسِ سپیدپوشِ غمگینی‌ست

بُغض‌کرده، در سکوتِ گرگ‌ومیشِ سرنوشت.

و در این‌سویِ بی‌ستاره‌ی خوشبختی

زن، فصلِ پنجمِ سال است!

اندوه‌زده

بارانی

(۴۹)

ئەر کرم ئەڤریێشم

قانە بوو، ڤە نزمی و بێبایەخیی ئاخڵەێ پیلەکەێ

ئەرێ قەت پەپییێ باڵەڤگرێ؟!

◇

اگر کِرمِ ابریشم

به پستی و حقارتِ چنبرِ پیله‌ی خود قانع شود

هرگز آیا پروانه‌ای پرواز خواهد کرد؟!

(۵۰)

هەر ڕوو، شۆ ڤەشۆن ڕووح سەوز کۆسار

ئەڵقورڕنێمن ڕزگێ ئەژ سەفەرنامەێ ڕووبار و

هاڵێ دەریاێک دە ئاسوو ڕەوەنە...

هر روز، دوشادوش روحِ سبز کوهستان

سطری از سفرنامه‌ی رودخانه می‌نوشیم و

در افق جاری‌ست همچنان دریایی...

(۵۱)

هوورەێکە دڵ

ک نەشنەفتینەێ

بزۆ کەفتینە لاڕێ!

دل، آوازی اهورایی‌ست

چو نشنیدی‌اش

بدان که بیراهه رفته‌ای!

(۵۲)

گڵاڵ،

ئاوژەنییە

...تا حەقیقەت دەریا

رود،

شناگری‌ست

...تا حقیقتِ دریا

(۵۳)

دە ناو ڕەز گەردوون

ئەڵ یەێ پەلارە ئەژ پەلارەل فرەێ مەوێ

گلە ئەنگیرەکەێ کچکەێ زەمی!

در تاکستانِ جهان

بر خوشه‌ای از خوشه‌های فراوانِ یک درخت مَو

حبّه انگورِ کوچکِ زمین!

(۵۴)

هۆچ شوون پایێ نەکەفتێیە

ئەڵی بەرف قورسە و

کردێیە ئەوگەر دار بەلییەل، مۆنگ!

◇

هیچ ردّ پایی نیفتادە

بر این برفِ سنگین و

از درختانِ بلوط، بالا رفتە ماه!

(۵۵)

گلەی دکرد زەمی:

"ئمساڵ، هۆچ ڤارۆ نەڤارییە و

باخەکە گردێ پڵمژکیایێە".

ڤەلێ دە ناو دڵ م، گوڵاڵە کوچکڵەێ پشک کردۆیی!

گلایە می‌کرد زمین:

«امسال، باران نباریدە هیچ و

باغ یکسرە پژمردەست».

در دلِ من اما، لالەی کوچکی شکُفتە بود!

(۵۶)

ئەورەل سیۆ، کڵ دن و

دەس کردێیە چەمەر، ڤارۆ:

سورەگوڵ زاگرۆسییۆ شەهید بییە

◊

ابرهای سیاه هلهلەکُنان و

باران به سماعِ سوگ مشغول:

در شهادتِ یک گُل‌سرخِ زاگرسی

(۵۷)

ڤە بڵاچەیۆ ئەور و

ئەڵپەڕکەیۆ ڤارۆ

چەپەیۆ گوڵ هێروو ئەڵسیا ئەژ خەو

◊

با آذرخشِ ابر و

رقصِ باران

دسته گُل خطمی ز خواب برخاست

(۵۸)

لەفاو بهارە

ڤە سەرپەنجەیٚ پینەڤەسەیٚ

کەریٚکەمە خەڤەر ئەژ خەو

◊

سیلابِ بهاری

با سرانگشتانِ پینەبستەاش

بیدارم می‌کند از خواب

(۵۹)

لەفاو

ئەژ دیار ڤیرمۆنەل شەوەکی یەتویی

دەنگەدەنگیٚ ئەژەیٚ نییە ئیٚڤارە

◊

سیلاب

از سرزمینِ خاطراتِ بامدادی آمده بود

تنگِ غروب، همهمەای نیست از او

(۶۰)

کەڵمەسەل

ڤە بێدەنگ

تەماشاێ گڵارێژۆ کەرن

◊

گُل‌های حسرت

در سکوت

به تماشای برگریزان نشسته‌اند

(۶۱)

گوڵدەمەل بڵاڵیک

ڤەگەرد هاژەێ تاف دچن

ڤەرەو شەو

◊

شکوفه‌های بامدادیِ آلبالوی کوهی

در میان خروشِ آبشار

به سوی شب روانه‌اند

(۶۲)

یەکم ئامووژیاری:

"نە" ڤتن ڕایٚ خوەت بنە

◇

نخستین اندرز:

«نه» گفتن را به خود بیاموز

(۶۳)

نشۆنەیٚ سەرکەفتنە

کرٍیٚ ک ڤە دەور سەر چیا کێشیانە

قازقولٚنگەل

◇

نشانه‌ی پیروزی‌ست

خطی که بر فرازِ سر کوهستان کشیده‌اند

دُرناها

(۶۴)

ئەریٚ، ڕیٚی هۆچ گوڵەفتاویٚ نەکەفتیٚیە ئەڵ ئی نسارە؟!

گذرِ هیچ آفتابگردانی آیا نیفتاده به این سایه‌سار؟!

(۶۵)

چەن لیسک

میٚیا ئەژ ئی بنارە ئەڵکیٚشن

تا ڕەنگ گوڵەفتاو بگری، نسار؟!

چند پرتوِ نور

باید از این دامنه‌ی کوه بَرکِشند

تا چون گُلِ آفتابگردان شَوی، ای همیشه سایه‌سار؟!

(۶۶)

ئەڵ ئەو لق دارە

شکووفەیٚ ئەرخەڤانییٚ دە بایٚ شەکیٚ

ناویٚ نەیٚزۆنم

◊

بر آن شاخه‌ی درخت

شکوفه‌ای ارغوانی در باد می‌جُنبد

نامش را نمی‌دانم

(۶۷)

کاشکا دارسمنەک

ئەژ ناو دارەل

تەنیا سدارە ئەڵبژارتا!

◊

ای کاش دارکوب

از میان دار و درخت

تنها دارِ اعدام را برمی‌گزید!

(۶۸)

ده ساڵ جەنگ

ئەژ گرد گوڵەل فرەترە

گوڵئەسرین!

◊

در سالِ جنگ

فراوان‌تر از تمام گُل‌هاست

شکوفه‌ی اشک!

(۶۹)

ده پەنا بەردێ

گوڵ نەرگس، زڵفەل تەڕێ هشک کەرێ

ئەوڕدمای بایەڕووە

◊

در پناه سنگی

گُل نرگس، گیسوانِ خیس‌اش را خشک می‌کند

پس از توفان

(٧٠)

هەێک ڤڵات، لێزەکەن و لانەڤاز بی

هناڕەس، هنایێ تفەنگە

◇

وقتی وطن، آوارەی بی‌آشیان شد

فریادرس، فریادِ تفنگ است

(٧١)

ئاخ! سێپریسکەکە

تو ڤەو باڵ زەمدارتە ئازادی

م ڤه ئی ئازایمە، منەیکەر ئازادییم هاڵێ

آە! ای پرستو

تو با آن بالِ زخمی‌ات آزادی

من با این تنِ بی‌زخم، جویندەی آزادی‌ام هنوز

(۷۲)

تیژتر ئەژ بگدەیٚ بایٚە

باوڕیٚ ک ئاشاردەو

دە دڵ تەلیٚ گیا

◇

بُرّندەتر از دشنەی باد است

ایمانِ نهفته در دلِ

یک شاخەی باریکِ گیاه

(۷۳)

ئیٚڤارە، تووژاڵ یەکم بەرف

نیشتیٚیە ئەڵ یاڵ

مۆنگەشەو کوتپڕیٚ!

◇

هنگام غروب، لایەی نازکِ نخستین برف

بر قلّه نشسته

مهتابی ناگهانی!

(۷۴)

ڤه‌ گرێڤه‌ دێیام ڤه‌دی

كردمه‌ كاریٚ، ڤه‌ ده‌مه‌خه‌نه‌ بچم!

◊

با گریه زاده می‌شوم

بادا كه با خنده رَوَم!

(۷۵)

سه‌فه‌رێكه‌

ئه‌ژ خوه‌ت ڤه‌ره‌ڤ خوه‌ت:

ژین

◊

سفری‌ست

از خود به خویش:

زندگی

(۷۶)

ئەرێ مردن، لێژییەکەێ ملەێ دماینە؟!

آیا مرگ، سرازیریِ آخرین گردنه است؟!

(۷۷)

ئەر هووکارەێ کەفتنی و

باڵ نەیگری

ئاسمۆ ئنکار نەکە!

گر خو گرفته‌ای به افتادن و

نمی‌پَری

آسمان را مکُن انکار!

(۷۸)

تەژگاکەیٚ گەردوون

ڤە پریسکەیٚ ئشق و ئازادی

ئەوٙکریا

◇

اجاقِ عالَمِ هستی

با شرارەی عشق و آزادی

افروخته شد

(۷۹)

دەنگ ڤەچکردن دار بەلییەل بەرزترە

یا کلٙپەکلٙپ پاییز؟!

◇

آوای جوانەزدنِ بلوطها بلندتر است

یا صدایِ شعلەهای پیاپیِ پاییز؟!

(۸۰)

ڕچ ئشکنێ

ڤەچێ ئمێ

ڤەرەق ملەێ ئەفتاو

◊

از میان برف و یخ، رَه می‌گشاید

جوانه‌ای امید

رو به قلّه‌ی خورشید

(۸۱)

گلّپەێ گوڵێ تۆمارزوو ڤاران

ئەژ ناو خوڵەکوو دیرۆک:

کوردستان!

◊

لهیبِ آتشِ گُلی مشتاقِ باران

از میانِ خاکسترِ تاریخ:

کُردستان!

(۸۲)

ساوڵ هەر گرفتیٚ

داوڵیٚکە

ئەر پەلەڤەر دڵت، نم بفڕیٚ

◊

شبحِ هر مانعی

مترسکی‌ست

اگر پرنده‌ی دلت، در ارتفاعِ پَست پرواز کند

(۸۳)

کوم ڕهیٚڵ

ئی خاک‌وخوڵە ماڵیٚ

تا چەو دڵ بوییینیٚ؟!

◊

کدامین رگبارِ باران

می‌روبد این گرد و غبار

تا چشمِ دل ببیند؟!

(۸۴)

ده بەرف ئی کارەساتە، تەنیا یەکێ نوقم نەڤی و

ژیا

ئەڤیش "همێ"!

در برفِ این حادثه، تنها یکی غرقه نشد

و زنده ماند

آن‌هم «امید»!

(۸۵)

ئاشتی

لەڤەخەنەیکە

ئێلاتنێ دێرتر ئەژ گرد ئاسارەل

صلح

لبخندی‌ست

طلوع‌اش دیرتر از همه‌ی ستاره‌ها

(۸۶)

بەرزەهەوایلە

هەیڤایە ئەژ دەس زاروو

ڕێڤارێ دە منەی ئازادی!

◇

بادبادک

گریزان از دست کودک

رهگذری در جستجوی آزادی!

(۸۷)

"ئێمکە"ێ ئاونگێ

ئەڵ پەڕەێ گوڵ هێرووێ

"هەیتاهەێ"ـە

◇

«اکنونِ» شبنمی

بر گُلبرگِ یک خطمی

«تا ابد» است

(۸۸)

باڵداریٚ کوچکڵە و

هووڵ ئاسموٚنیٚ پڕ ئەژ چنگڕ...

مەتەڵ "ئەڵبژاردنیٚ هەمیشەیی"!

◇

پرنده‌ای کوچک و

هراسِ آسمانی پُر از چنگال...

داستانِ «انتخابی همیشگی»!

(۸۹)

پایزەپڵە

سڕی

ئەڤەیٚک ئەژ یایٚ و ڤیر بڵاڵیکەیل مەنویی

بارانِ پاییزی

سرُد

هرآنچه از خاطره‌ی آلبالوهای کوهی مانده بود

(۹۰)

شەوەکی

شەقەیٚ باڵ خەو

چی شاقەشاق کیەوگە

◊

سپیدەدم

صدای بالِ رؤیا

همچو آوای خواندنِ کبک است

(۹۱)

گەردوون، پرتووکێکە

ئنسان خۊنێکەیٚ

◊

جهان، کتابی‌ست

انسان می‌خوانَدَش

(٩٢)

بژی

نە ڤە باڵەتەپە،

ڤە باڵگرتن!

◇

زندگی کُن

نه با بال‌بال‌زدن،

بلکه با پرواز!

(٩٣)

ئەژ زەم تین

تا سارێژ ئاو

تەنیا گرمهڕێ مەنێیە

◇

از زخمِ عطش

تا التیامِ آب

تنها تُندری مانده‌ست

(۹۴)

دمایٚ گڵارِێژۆن ئێڤاره

تەنیا، چریکەیٚ قەنارییێ مەن

ئەڵ چڵ داره ژارەکه

◊

از پسِ خزانِ عصر

تنها، آوازِ یک قناری ماند

بر شاخەی درختِ بینوا

(۹۵)

دما بڵێزەیٚ شەم

نووا ـ سووار گوڵدەمه

ئەر ئمیٚ، پا ڤه گەز بیٚ

◊

آخرین شعلەی شمع

سرقافلەی صبحدَم است

شکیبایی کند اگر امید

(۹۶)

گل‌گلێ "ئه" ڤتنێ بەسه، ئەڕا کەفتن

گل‌گلیش یەێ "نه" بەسه، ئەڕا فڕین

◊

گاهی سقوط را کفایت می‌کند، گفتنِ «آری»

گاه هم یک «نَه»، کفایت می‌کند پرواز را

(۹۷)

ژین، پرتووکێکه

خوەت نیسنینەێ

◊

زندگی، کتابی‌ست

خود می‌نویسی‌اش

(۹۸)

ئەر زەمی هەسار باڵنەلە

ئێمداڵ ئاسمۆ کوورەو؟!

◇

اگر زمین، حصارِ پرنده‌هاست

پس آسمان کجاست؟!

(۹۹)

بەردێ ئەژ کەمەر گلوور بی و

پەپییێ هڵەوپڵە فڕی

هام‌شووێ چی مەرگ و ژی!

◇

سنگی از فراز کوه غلتید و

پروانه‌ای شتاب‌آلود پَرید

رفت و آمدی بەسانِ مرگ و زندگی!

(۱۰۰)

قاز کۊییەل

ڤێنەیٚ لەۊەخەنەیٚ

گلئاوردن، ئەۊدما هناسەیٚ سەردیٚ

دُرناها

همچو لبخندی

بازآمدند، از پسِ یک آهِ سرد

(۱۰۱)

تریفەیٚ مۆنگ

چرچیٚ خسه دڵ داووڵ!

پرتوِ ماه

ترسی به دلِ مترسک انداخت!

(۱۰۲)

نەمر، گیۆدارێکە

دە ڤڵات ئەڵبەس ژییێ

نامیرا، جانداری‌ست

در سرزمینِ شعر می‌زید

(۱۰۳)

ئەژ کەێ ڤەی لا

ئەڵبەس، دژەژەهر هناسەێ ئژدهاێ "تەنیایی"ـە؟!

از چه هنگام بدین‌سو

شعر، پادزهرِ نَفَسِ اژدهای «تنهایی»ست؟!

(۱۰۴)

کوڵ گرتێیه پەلەپیتکەیٚ ڤریایٚ هنام

تا نەوا چەکمه سێیا

پا بنیٚ ئەڵ سووسەنیٚ

ماشەی هشیارِ فریادم نشسته در کمین

تا مبادا چکمەسیاهِ بدشگون

پا نهد بر سوسنی

(۱۰۵)

کەیٚ، ده کوو، ڤەر کێیەل "ڤیر فره دیر"ـێکم؟

کِی، کجا، برای چه کسانی «خاطرەی بسیار دور»ی هستم؟

(۱۰۶)

مردن، بنیانان سرووێکه

چی کووچبار

ک بنیاێ قازقوڵنگەله

مرگ، سرآغازِ سرودی‌ست

چونان کوچ

که آغازِ دُرناهاست

(۱۰۷)

ئێگل، دەرڤەچیش دڤییه بزەێ

ئەڵ دەموچەق گرژ ئی دیڤاره

ئاخ! تەنیا ئەگەر باڵنەێ "ئازادی" بچریکەنا...

پس، پنجره هم لبخندی می‌شد

بر چهره‌ی عبوسِ این دیوار

آه! تنها اگر پرنده‌ی «آزادی» می‌خواند...

(١٠٨)

بژی و مەمر

ئەمان نە ڤە بژیمەمر ژێردەسی!

◇

زندگی کُن و نمیر

ولی نە با بخور و نمیرِ بُشقاب (فرودستی)!

(١٠٩)

دەسەلم، گیایێ پەژارە

چەوەلم، کەنیی خەم

ئێمکە دارسۆنێ سێیام

◇

دستانم، گیاهِ اندوه

چشمانم، چشمەی حسرت

اکنون جنگلی سیاهم

(١١٠)

ئەرێ! تەڤەرێ خوازم و

گواریایێن ئەژ ناو دڵ ئاێنە

تا ئبراهم چارەنڤیسەکەێ خوەم بووم

◊

آری! تبری می‌خواهم و

قلبِ آینه را پیمودن

تا ابراهیمِ سرنوشتِ خویش باشم

(١١١)

دڵنەرم و

بەردین؛

داڵکم کۆ!

◊

مهربان و

بَرکشیده از سنگ؛

مادرم کوه!

(١١٢)

ئازادی، کتاو ڕۆمانێکه

ئگەرد یەکتری نیسنێم و خۆنێمنەێ

◇

آزادی، کتاب رُمانی‌ست

با همدیگر می‌نویسیم و می‌خوانیم‌اش

(١١٣)

پەپییێکم

بەرزەفڕتر ئەژ ئەڵو

ناوم: "ئاوەخت"!

◇

پروانه‌ای هستم

بُلندپروازتر از عقاب

نامم: «آرزو»!

(۱۱۴)

گەریلا، کوو ئەڵبەسێکە

ڤە ڕستەیلێ

چنیاێە ئەژ ئەڤین و ئازادی

◊

مجموعه شعری‌ست، گریلا

با جمله‌هایی

بافته از عشق و آزادی

(۱۱۵)

نڤیسکار "حەقیقەت"

ئازادییە

خوەنەرەکەێ، دڵ

◊

نویسنده‌ی «حقیقت»

آزادی‌ست

خواننده‌اش، دل

(۱۱۶)

داڵک ڤەدی یەتن دووارەم و

هەلوورکم:

دار!

◊

مادرِ تولّدِ دوباره و

گهوارەام:

دار (درخت)!

(۱۱۷)

پەنیٚ تر:

تەنانەت دە ئاسمۆنیش

پەلەقاژە، فڕین نییە!

◊

درس عبرتی دیگر:

حتی در آسمان هم

دست‌وپازدن، پرواز نیست!

(۱۱۸)

فره گل

"بێسەر"، سەربەرز و

"سەردار"، سەرشوورە!

◇

بسا

که «بی‌سر»، سرافراز است و

«سردار»، سرافکنده!

(۱۱۹)

گرد جا دامه پا

چی ڤەرز گومبییەێ باێ؛

ڤه منەی خوەم و گرێ ستار گرتن

◇

همه‌جا را درنَوَردیدم

همچون فصلِ گمشده‌ی باد؛

در جستجویِ خویش و لحظه‌ای آرامش

(١٢٠)

کەنیاوێکە ژین

دچوو... دچوو

تا نادیار چووڵ و بێیاز مەرگ

◊

زندگی، چشمه آبی‌ست

می‌رود و می‌رود

تا ناپیدایِ دشتِ خالی و فراخِ مرگ

(١٢١)

م، تو، ئەڤی

خەنجەرەل دە خڵاف خەوبردەکەیٚ ژەنگار ڤەسە.

ئەما ملهوڕ، هوچ دەربەن نییە

باکیٚ نییە!

من و تن و ئەڤی

بووێمنە خەنجەرە دەسە زێڤینە ئەڵکێشیاێەکەیٚ "ئێمە"

تا چوار ستین لەشیٚ ئیگلە بێیاێە لرە!

◊

من، تو، او

خنجرهای خُفته در نیامِ گرفته زنگار.

دیکتاتور اما، ککَش هم نمی‌گَزد

انگار نه انگار!

من و تو و او

خنجر دسته نقره‌ی آخته‌ی «ما» شویم

تا چار ستونِ تن‌اش بلرزد این‌بار!

(١٢٢)

ئەژ ڤەدی یەتن ئاسارە ئەشم

ڤەر شەڤ مەزایێ چەڤەڕێ

ئەژ ڕاوهاتەکەیێ ڕەوەن گڵاڵ و چەم ئەشم

ڤەر کەنییێ ک خەو دەریال ددی

مزگانا دم شنەبایێ دڵداری

ڤە پرچەل ئازیەتبار ڕەنگینێ

ئۆ ڤەر ڤڵاتەکەم کوردستان

ئەژ ئازادی ئەشم... ئازادی!

◊

از تولّد ستاره گویم

شبِ عقیمِ انتظار را

از ماجرایِ جاریِ رود خبر دهم

چشمه‌ای که خواب می‌دید دریا را

مژده می‌دهم نسیمِ عشق را

به گیسوانِ سوگوارِ زیبایی

و برای وطنم کُردستان

از آزادی می‌گویم... آزادی!

مجموعه شعر ۳

مجموعه شعر دو زبانەی کُردی ـ فارسی

گفتگو با باد

ریوار آبدانان

چیا